

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

03/2023

UPSEERILIITTO.FI

**Ohjuspuolustus
on Naton vahvin
ase** > Sivu 22

**NATO ja EU
Euroopan puolustajat**

Puolustuksen ja suorituskykyjen kehittäminen > Sivu 28

HENKILÖ: PEKKA TOVERI / RESERVILÄISET KOULUTTAJINA / HAMMER-22

UPSEERILIITTO

TOIMITUS

Julkaisija

Upseeriliitto ry
www.upseeriliitto.fi

Vastaava päätoimittaja

Martti Lehto
puh. 040 525 6630
lehto.martti@kolumbus.fi

Toimitussihteeri, lehden taitto

Marko Varama
puh. 040 844 8255
varama@upseeriliitto.fi

Toimittajat

2. pääkirjoitus – Ville Viita
Historia – Ohto Manninen
Polttopiste – J-A Puistola
Sotatekniikka – Jyri Kosola

Toimituksen osoite

Laivastokatu 1 B, 00160 Helsinki

Ilmoitustilan myynti

Juha Halminen
puh. 050 592 2722
Hämeentie 7, 30100 Forssa
juha.halminen@kolumbus.fi

Tilauhinnat

Vuosikerta 6 numeroa) 40 euroa.
Irttonumerot 8 euroa +
postimaksu.
Osoitteenmuutokset ja tilaukset:
Toimituksen sihteeri Erja Elopuro
puh. 040 537 1799
elopuro@upseeriliitto.fi

Aikakausmedia ry:n jäsen
ISSN 0038-1675

Kansikuva:

MIM 104 Patriot
-ilmatorjuntaohjus.
Kuva: Adobe Stock/
Jelle van der Wolf

98. vuosikerta
Numero 1009

AO-Paino 2023

SOTILASAIKAKAUSLEHTI 03/2023

> SISÄLTÖ

PÄÄKIRJOITUKSET

Ilmapuolustus Ukrainassa > S. 5

Martti Lehto, päätoimittaja

Säätytalolla tehdään hallitusohjelma > S. 7

Ville Viita, puheenjohtaja

EDUNVALVONTA

Nato-palvelussuhteen ehdot edelleen sopimatta > S. 9

Kentällä ihmetellään, miksi sopimusta Natosta ei synny.

Malja Nato-Suomelle > S. 12

Upseeriliitto juhlisti Nato-jäsenyyttä ystäviensä kanssa.

Läpinäkyvyyttä metsästämissä > S. 14

Vuoden upseeri: everstilutnantti Petteri Puusa > S. 14

Sotatyö kentällä tarvitsee tukea > S. 17

Upseeripula tuntuu joukko-osastoissa nuorten upseerien työssä.

SHAPE näyttää suuntaa > S. 18

Perheen tukeminen on tärkeää ulkomaan tehtävissä.

HENKILÖ

Arkadianmäelle asiantuntemusta puolustusasioista > S. 16

Pekka Toveri, kansanedustaja, kenraalimajuri evp.

PALSTAT

Kirjat > S. 20

- Martti J. Kari ja Antero Holmila:

Miksi Venäjä toimii niin kuin se toimii

Oskari > S. 51

Polttopiste > S. 52

Risteys

Historia > S. 54

Talvisodan tankit.

Sotatekniikka > S. 56

Näemmekö murroksen, kun kohtaamme sen?

Jäsenuutisia > S. 60

> A R T I K K E L I T

TEEMA: SUORITUSKYKYJEN KEHITTÄMINEN

Ohjuspuolustus on Naton vahvin ase

Naton sotilaallinen vahvuus on kollektiivisessa voimassa.

> s. 22

Puolustuksen ja suorituskykyjen kehittäminen Natossa ja EU:ssa

Suomen Nato-jäsenyys vie meidät osaksi Naton puolustussuunnittelua.

> s. 28

Reserviläiset kouluttajina

Maanpuolustuskoulutus MPK:n ja Kaartin jääkäriyrykmentin yhteistyö koulutustapahtumissa.

> s.36

Mekanisoidujen joukkojen reservi on valmiina

Maavoimien Hammer 22 -harjoitus osoitti reserviläisten ammattitaidon.

> s.40

Neuvostoimperiumi Gorbatshovista Putiniin

Berliinin muuri murtui 1989 ja liennytyksen ilmapiiriä oli hetken olemassa.

> s.45

**Valmiina palvelemaan Puolustusvoimia
tulevien vuosikymmenien ajan.**

F-35 LIGHTNING II

NORTHROP GRUMMAN | BAE SYSTEMS | PRATT & WHITNEY

— LOCKHEED MARTIN —

Ilmapuolustus Ukrainassa

Venäjän aloittamassa hyökkäyssodassa Ukrainaan ilmasodankäynnin rooli on ollut koko sodan ajan erilaisten analyysien ja arvioiden kohteena. Haasteena on käytettävissä olevan tiedon luotettavuus. Internetin digitaalinen maailma on täynnä mahdollisuuksia tuottaa kuvaa, videoita ja informaatiota taistelukentän syvyydestä. Haaste on seuloa oleellinen epäoleellisesta ja totuudenmukainen disinformaatiosta.

Nykytiedon valossa näyttää siltä, että Venäjä ei ole kyennyt saavuttamaan ilmanherrsua Ukrainassa, vaikka sillä oli selkeä ylivoima lentokaluston suhteen. Venäjän ensi-iskun tavoitteena lienee ollut Ukrainan ilmapuolustuksen lamauttaminen ja ilmanherrsuden saaminen. Tässä ei kuitenkaan onnistuttu.

Ukrainan ilmavoimat sekä oma ja aseapuna saatu ilmatorjunta-aseistus ovat estäneet Venäjän tavoitteen saavuttamisen: Sen ilmavoimat ei voi toimia vapaasti Ukrainan ilmatilassa. Arvioiden mukaan syy tähän on, ettei Venäjä ole pystynyt eliminoimaan Ukrainan kauaskantoista pitkän kantaman ilmatorjuntaohjusjärjestelmää. Lisäksi tutkaan hakeutuvia ohjuksia ei ole käytetty Ukrainan tutka- ja ohjusjärjestelmien tuhoamiseen. Tämän takia venäläiskoneet käyttävät matalia lentokorkeuksia välttääkseen ukrainalaista pitkän kantaman ohjustorjuntaa. Matalalla lentäminen vähentää koneen havaittavuutta ja ilmatorjunnan reagointiaikaa, mutta samalla matalalla lentäminen tarkoittaa, että koneet ovat olkapääohjusten ja ilmatorjuntatykkien ulottuvilla. Saksaalaisten Gepard-ilmatorjuntavaunujen on kerrottu toimineen tehokkaasti Ukrainassa.

Paperilla Venäjän lentokaluston piti olla teknologisesti Ukrainan vanhaa kalustoa kehittyneempää. Kuitenkin eri tietojen mukaan venäläisten koneiden tekniikka ei ole ollut aivan kunnossa. Esimerkiksi navigoinnissa lentäjät ovat käyttäneet Garminin GPS-navigaattoria, koska lentäjien mielestä se oli tarkempi kuin koneen omat navigointijärjestelmät.

Ukraina on käyttänyt taistelutapaa, jossa lentokalustoa on hajautettu, millä vältetään lamauttavia ilmaiskuja lentotukikohtiin. Näin on voitu ilmapuolustuksen toimintaedellytykset turvata pitkän aikaa.

Venäjän ilma- ja maavoimien koordinaatio näyttää toimineen huonosti. Ilmavoimat ovat alisteisia maavoimille, mikä näkyy ilmavoimien käyttöperiaatteissa. Onnistunut ilmasodankäynti edellyttää kuitenkin laaja-alaista eri osatekijöiden suunnittelua ja toimintatapojen harjoittelua. Hävittäjien, rynnäkkökoneiden, taisteluhelikoptereiden ja ohjusten käyttö vaatii tarkkaa suunnittelua ja operaatioiden johtamista.

Vaikuttaa siltä, että Venäjän ilmasodankäynnin heikkoa tulosta eniten selittävä tekijä on ilmavoimien heikko koulutustaso. Arvioiden mukaan venäläisten lentäjien vuotuiset lentotunnit jäävät alle länsimaisten lentäjien, mikä varmasti vaikuttaa suorituskykyyn. Venäjä on käyttänyt ilmaoperaatioissa vajaan koulutettuja ohjaajia. Eräässä Twitter-videossa Su-34-koneet iskevät kohteeseen erittäin matalalla ja pommit osuivat hyvin kauas kohteesta. Ainakin yksi opetus Ukrainan sodasta on, että sotilaiden osaamisesta on huolehdittava – osaaminen taistelukentällä on ratkaisevaa. ■

A tank is shown in a forest setting, moving through a muddy terrain. Two crew members are visible on top of the tank. The background is a dense forest of evergreen trees, with a misty or smoky atmosphere. The tank is a modern main battle tank, likely a Leopard 2, with a long barrel and a turret. The overall scene is dark and atmospheric, emphasizing the rugged and operational nature of the equipment.

Millog

YHDESSÄ PAREMPI JA TURVALLINEN TULEVAISUUS.

Turvaa kaluston koko elinjaksolle.

MILLOG.FI

f in | @Millog

Ville Viita, everstilutnantti

Säätytalolla briiffattiin henkilöstön aseman parantamisesta

Hallitusohjelmassa ratkaistaan puolustuksen seuraavat vuodet.

Upseeriliitto on viestinyt hallitusohjelman tavoitteensa avoimesti. Sotilaiden vanhentunut työaikalaki on uudistettava, henkilöstön määrää on lisättävä ja kansainvälisiin tehtäviin sekä ehtoihin on panostettava. Arvostamani komentajakaverini totesi minulle osuvasti, että ”pahan kierrettä ei saa syntyä Puolustusvoimiin”. Hän vertasi tilannetta sote-alalle, jossa henkilöstö on väsynyt töihin ja irtisanoutuu.

Upseereita kuullaan tällä hetkellä. Pidän erittäin tärkeänä, että eduskuntaan valittiin upseeritaustaisia päättäjiä. Kansanedustajat **Tommi Immonen**, **Aleksi Jäntti**, **Atte Kaleva**, **Jarno Linnéll**, **Jarmo Lindberg** ja **Pekka Toveri** tietävät mitä sotilaan työ on. Upseereilla on ammattitaitoa käsitellä asioita analyttisesti ja hakea ratkaisuja. Tuntuu hyvin typerältä, että ennen vaaleja mediassa nousi esille käsite sotilasjunta. Kateellisilla näyttää olevan pelkoa siitä, että upseerit osaavat asiat paremmin ja tuovat omalla esiintymisellä jämmäkkyyttä päätöksentekoon.

Tiedotusvälineet ovat olleet kevään ajan hyvin kiinnostuneita Upseeriliiton näkemyksistä ja siitä kuinka turvallisuustilanne ja Nato-Suomi vaikuttavat sotilaisiin. Me tuomme omat kantamme esille avoimesti ja rehellisesti. Neljässä viimeisessä jäsenkyselyssä työaikalain uudistus on noussut jäsenistön keskuudessa tärkeimmäksi edunvalvonnan asiaksi. Henkilöstön vaje näkyy kentällä erityisesti komppanioissa. Nato-palvelussuhteen ehdoista aloitettiin neuvottelut palkkauksen osalta vasta 5.6.

Hallitusohjelmaa neuvottelevat puolueet kantavat huolta myös sotilaiden aseman parantamisesta. Myös Upseeriliitto kutsuttiin kuulemiseen. Me kerroimme puolustusjaostolle faktat, kuinka henkilöstö voi ja mitä tulisi huomioida ohjelmassa. Harmikseni huomasin, että neuvottelijoille annettiin myös toisenlaista tietoa. Kerrottiin muun muassa se, että työaikalakia ei saisi uudistaa, koska silloin sotaharjoituksia ei voisi käyttää valmiuteen. Väite ei ole totta, koska työaikamuodon käyttö valmiuteen ei ole sopimusten mukaan mahdollista.

Upseeriliittoa ja minua siteerattiin myös hyvin väärällä tavalla. Olemme kuulemma ajaneet ”Ruotsin mallia”, jossa sotaharjoituksessa oltaisiin paikalla vain virka-aikana. On yleisesti tiedossa, että me olemme puhuneet mallista, jossa palautuminen varmistetaan siten, ettei Puolustusvoimien suorituskyky vaarannu.

Henkilöstön aseman parantamisessa tulee toimia tosiasioilla ja tehdä työtä yhdessä henkilöstön kanssa. Päättäjille tulee antaa oikeata tietoa. Kuten tiedämme, on Puolustusvoimien työilmapiiirikysely vanhentunut ja sitä ollaan uudistamassa.

Väitän, että Upseeriliiton ja Päälystöliiton työssäjaksamisen kysely vuodelta 2021 on edelleen tärkein henkilöstön tilaa kuvaava dokumentti. Kyselyssä käytettiin kansainvälisesti käytössä olevia kysymysarjoja ja tulokset analysoitiin ulkopuolisen tutkijan johdolla. Koonnos tuloksista toimitettiin puolustusministerille, komentajalle ja henkilöstöpäällikölle.

”PAHAN KIERRETTÄ EI SAA SYNTYÄ PUOLUSTUSVOIMIIN”

Kasvu Suomessa jatkuu vahvana

Jo yli 75 vuoden ajan Suomi on ollut Saabille yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, ja käytössä olevien tuotteiden kirjo on tänäkin päivänä laaja; ohjuksista, aseista, tutkista ja johtamisjärjestelmistä aina edistyksellisiin koulutussimulaattoreihin.

Suomen merivoimien tekemien isojen tilauksien ja suuren maailmanlaajuisen tilauskannan ansiosta olemme kasvaneet voimakkaasti, ja meillä on jatkuva tarve rekrytoida osaavaa henkilöstöä maissa, joissa meillä on merkittävää toimintaa. Strategiamme on toimia "maailmanlaajuisesti, mutta paikallisesti" ja laajentaa tutkimus- ja kehitystyötä maihin, joissa on korkea teknologisen osaamisen taso. Siksi Suomi on yksi maista, joihin jatkossa keskitämme investointejamme ja kasvuumme.

[Lue lisää osoitteessa www.saab.fi](http://www.saab.fi)

Nato-palvelussuhteen ehdot ovat edelleen sopimatta

NATO Kentällä ihmetellään, miksi sopimusta Natosta ei synny.

TOUKOKUU 2022 – Suomi päättää hakea Naton jäsenyyttä.

TOUKOKUU 2022 – Upseeriliitto esittää työnantajalle yhteistä valmistelua Naton komentorakenteen palvelussuhteen ehtoista.

TOUKOKUU 2023 – Henkilöstö on töissä Natossa, palvelussuhteen ehtoista ei vielääkään sopimusta.

Jäsenistön ihmetys on ymmärrettävää. Suomen valtion viivyttely ei pelaa kenenkään pussiin. Työnantajan viestintä sopimusneuvottelujen viivästyisestä on ollut lähinnä vaikenemista.

KANSAINVÄLISEN PALVELUKSEN ehtoissa olisi yhdenmukaistamisen paikka. Perinteisesti lähetettyinä ovat olleet puolustusasiamiehet sekä muutamat muut yhteysupseerit. Suuri joukko on työskennellyt ulkomailla komennettuina. Heidän kompensationsa on ollut merkittävästi lähetettyjä heikompi. Lisäksi ulkomaille opiskelemaan komennetuilla on vielä omanlaisensa ehdot.

Kaikki tämä on kirjattu normiasiakirjaan. Kyseinen asiakirja on täynnä yksityiskohtia siitä, miten kukakin hoitaa asumisensa ja millaisia kuutiomääriä muuttotavaraa on oikeutettu kuljettamaan asemapaikalle. Myös perheen asemaa määritellään normissa.

Palkkaus on hoidettu upseereiden osalta tutulla JSA-arviointinetytelmällä ja työaika on määritelty tarkennetun virkaehtosopimuksen (PVTAS) mukaan. Lisänsä tähän

variaatioon tuovat Euroopan Unionin tehtävissä työskentelevät, joiden osalta ehtoissa on eroja. Palkka ja työaika ovat työsuhteessa se perusta, jonka avulla virkamies voi huolehtia omasta ja perheensä elämästä.

Kun virkamiehen halutaan työskentelevän ulkomailla yhtäjaksoisesti useita vuosia ja muutaman vuoden jälkeen uudelleen, on hänelle taattava sellainen porkkana, joka saa hänet hymyilemään sekä lähtiessä että kotiin palatessa. Ehtojen on huomioitava perheelliset, eronneet, uusioperheet sekä puoliset. Yksi ja sama malli ei toimi kaikilla.

NATOSSA TEHDÄÄN työtä virka-aikana, yli virka-ajan, valmiudessa, varallaolossa sekä myös harjoituksissa. Työajan vaatimukset eri teh-

tävissä poikkeavat paljon. Eroa on myös tehtävien vaativuustasoissa. Palkkakompensaatio maksetaan Suomesta ja työsidonnaisuuden erilaisuus on voitava huomioida myös peruspalkan ohessa maksettavina työaikakorvauksina tarkennetun virkaehtosopimuksen mukaan.

UPSEERILIITTO ON ODOTTANUT kärsivällisesti neuvottelua. Jäsenistön tahtotila asiassa on selkeä. Neuvottelun tulos ulosmitataan sopimuksena. Neuvottelut käynnistyivät 5.6. ja jatkuivat sopimusaloittain. Upseeriliitto on kertonut näkemyksensä, joka perustuu laajasti hankittuun tietoon. Meille on tärkeää se, että myös rekrytointin osalta ei muodostu ongelmia.

MIKA YLÖNEN
Edunvalvontapäällikkö

Ruotsissa kuulumme Officersförbundetiltä, että heillä on työnantajan kanssa yhteinen tahtotila saada upseerit hymyilemään sekä lähtiessään että palatessaan ulkomaan tehtävistä.

Patrian palsta

Patria kehittää uusia ratkaisuja

Patria on tiiviisti mukana eurooppalaisissa puolustusteknologian tutkimushankkeissa, jotka luovat pohjaa huipputuotteille. Muun muassa merisodankäyntiin kehitetään uusia ratkaisuja, jotka ovat osa Patrian elektroniseen tiedusteluun ja valvontaan keskittyvää laajaa portfoliota.

Patria on mukana useissa EU:n tukemissa tutkimus- ja kehityshankkeissa, joissa kehitetään puolustusalan teknologioita eurooppalaisena yhteistyönä. Kehitystyötä tehdään muun muassa merelliseen tiedusteluun ja valvontaan liittyvissä ratkaisuissa. Esimerkkinä toimii PADIC-hanke, jossa Patria kehittää kansainvälisten kumppaniensa kanssa avoimen arkkitehtuurin rannikotutkaverkkojärjestelmää. Siinä yhdistetään erityyppisiä passiivisia sensoreita kohteiden havaitsemiseksi maalla, merellä ja ilmassa.

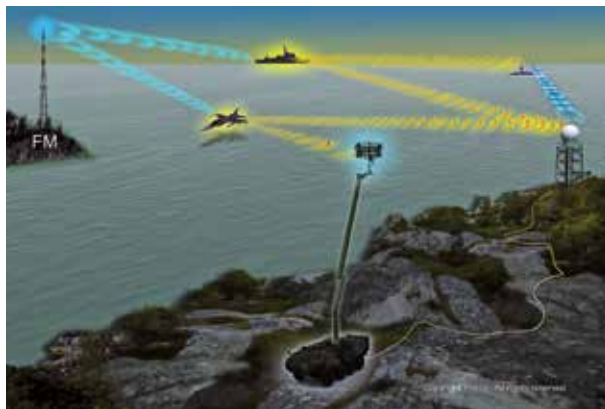
– PADIC-hankkeessa järjestelmän pohjana toimii Patrian MUSCL-passiivitutka. Se on skaalautuva ja kustannustehokas ratkaisu, joka mahdollistaa suorituskykyisen, vaikeasti havaittavan ja helposti käyttöön otettavan valvontajärjestelmän, tuotejohtaja Kalle Martikainen sanoo.

Patria on kehittänyt määrätietoisesti jo yli 15 vuoden ajan passiivisensoreita, jotka ovat osa yhtiön laajaa Battlefield and Critical Systems -portfoliota, joka on keskittynyt C5ISTAR-tuotteisiin ja palveluihin.

Passiivitutka on näkymätön viholliselle

Patria MUSCL hyödyntää televisio- ja radiotaajuuksilla lähetettyjen signaalien heijastuksia, eikä lähetä itse mitään. Näin passiivitutka on käytännössä näkymätön vihollisen signaalitiedustelulle eikä sen toimintakykyyn voi vaikuttaa esimerkiksi tutkasäteilyyn hakeutuvilla ohjuksilla.

Asiakkuusjohtaja Niko Hakan mukaan tulevaisuuden meri- ja ilmavalvontasensorijärjestelmien keskeisiä ominaisuuksia ovat monipaikkaisuus ja verkottuneisuus sekä siirrettävyys ja liikkuvuus. Lisäksi mahdollisimman alhaiset yksikkökustannukset kaupallisesti saatavilla olevien teknologioiden ja komponenttien myötä mahdollistavat edullisen korjauksen tai rikkoutuneen osajärjestelmän korvaamisen alhaisella kynnyksellä. Yhdessä passiivisensorteknologian kanssa näistä osatekijöistä muodostuu Patria MUSCL:n kaltainen resilientti kokonaisuus.

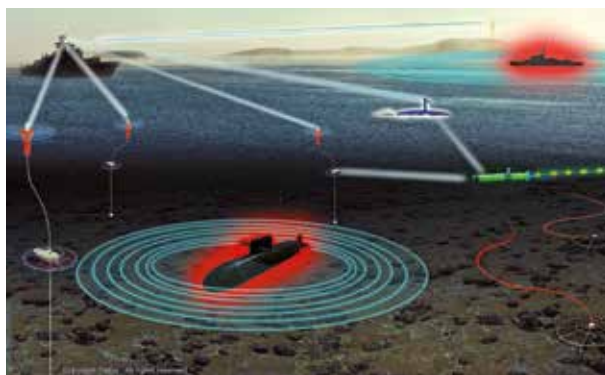

– Järjestelmä mahdollistaa alue- tai kohdevalvonnan järjestämisen eri viranomaisten tarpeisiin, kuten ilmavalvontaan, rajavalvontaan, kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen tai miehittämättömien lennokkien havaitsemiseen, Haka kommentoi.

Hakan mielestä oleellista on, että myös passiivitutkat voidaan integroida tehokkaasti osaksi laajempaa tilannekuva- ja johtamisjärjestelmää. Passiivitutkien lisäksi tulevaisuuden tutkaverkkoon on mahdollista yhdistää myös elektronisen tiedustelun ja valvonnan ratkaisuja täydentämään suorituskykyä. Esimerkiksi Patrian ARIS-tuoteperhe tarjoaa elektroniseen tiedusteluun ja valvontaan tehokkaat työkalut, jotka pystyvät sieppaamaan, tallentamaan ja analysoimaan tutkasignaaleja reaaliaikaisesti.

Tutkimuksella kustannustehokkaita ratkaisuja

Patrian vedenalaisesta tarjonnasta vastaava tuotejohtaja Kimmo Jämsen kertoo, että EU-maiden merivoimien kyvykkyyksiä kehittäviä tutkimusprojekteja yhdistää suuntautuminen kohti miehittämättömien

merisodankäyntiin

autonomisten pinta- ja vedenalaisten alusten avulla tehtävää miinanraivausta, vedenalaista valvontaa, maalinosoitusta ja kommunikaatiota pitäen sisälleen myös vedenalaisen kriittisen infrastruktuurin suojaamisen.

– Tulevaisuuden kokonaisuus muodostuu uusista teknologisista ratkaisuista ja jo olemassa olevien järjestelmien päivittämisestä toimimaan saumattomasti yhteen uusien ratkaisujen kanssa. Se tuo kattavaa kustannustehokkuutta, Jämsen sanoo.

Patria on osallistunut vuosien ajan Euroopan puolustusvirasto EDAn (European Defence Agency) piirissä tehtävään puolustusalan tutkimus- ja kehitysyhteistyöhön eri EU-valtioiden, tutkimuslaitosten ja yritysten kesken. Jatkossa tätä työtä tehdään myös Euroopan puolustusrahasto EDF:n (European Defence Fund) puitteissa.

Patria osallistuu aktiivisesti myös Puolustusvoimien tutkimustoimintaan tutkimalla muun muassa miehittämättömien autonomisten alusten käyttömahdollisuuksia tulevaisuudessa. Myös Patrian eurooppalaisessa tutkimusyhteistyössä korostuvat hankkeet, jotka perustuvat usein kotimaiseen tarpeeseen ja ovat sittemmin hyödynnettävissä kaikkien puolustushaarojen ja muiden asiakkaiden tarpeisiin. Rannikkoalueiden maa-, meri- ja ilmavalvontaan keskittyvät PACID-hanke ja ilmavalvonnan tarpeisiin kehitetty Patrian MUSCL-passiivitutkajajärjestelmä ovat tästä hyviä esimerkkejä.

Patrian heräteraivain tehostaa miinantorjuntaa

Patrian tuotetarjonta sai merkittävän lisän mereliseen miinasodankäyntiin EDAn MLM-hankkeiden kautta. Kansainvälisten kumppaneiden kanssa niissä on kehitetty heräteraivauskonseptia, jonka merikoikeissa Patrian akustisen SONAC ACS -heräteraivaimen prototyyppi oli keskeisessä asemassa.

– Patrian tuote kykenee tuottamaan laajakaisaisesti akustisia herätteitä suurella äänenpainella. Näin se pystyy vastaamaan erinomaisesti nykyaikaisten herätemiinojen älykkääseen signaalinkäsittelyyn ja algoritmeihin, jotka ovat hankalia tai mahdottomia markkinoilla oleville akustisille raivaimille, tuotepäällikkö Petri Salmela sanoo.

Patria SONAC ACS:n vahvuuksiin kuuluu, että sen asetuksia voidaan säätää tehtävän aikana tarpeen mukaan. Esimerkiksi raivaimen lähettämä akustinen

heräte voidaan vaihtaa reaaliaikaisesti lataamalla vaihtoehtoinen heräte valmista signaalikirjastosta tai luomalla aluksen omaisia tai vapaavalintaisia herätteitä. Pienen kokonsa ja alhaisen kuormittavuutensa takia raivaimen käyttö on mahdollista sekä pienellä aluksella että miehittämättömällä autonomisella pinta-aluksella.

EDAn hankkeiden aikana kehitetty prototyyppi on todettu erittäin suorituskykyiseksi, mikä on realisoitunut kasvavana kiinnostuksena maailmalla.

Patrian laaja tarjonta kaikille puolustushaaroille

Patria on moderni ja kansainvälinen puolustus- ja teknologiayritys, jonka kokemus ulottuu yli 100 vuoden päähän. Järkevästi käytetyt resurssit, innovatiiviset ratkaisut ja älykkäät järjestelmät varmistavat, että Patria voi tarjota asiakkailleen suorituskykyä, johon voi luottaa kaikissa olosuhteissa. Patrian tarjooma on NATO-yhteensopivaa. Yhtiön laaja tarjooma on jaettu kolmeen päähaaraan, jotka ovat Through Life Capability, Protected Mobility and Defence Systems ja Battlefield and Critical Systems.

Lisätietoja www.patriagroup.com

www.patriagroup.com **Patria**

Malja Nato-Suomelle

Nato Upseeriliitto juhlisti Nato-jäsenyyttä ystäviensä kanssa

Nato-jäsenyyden hakeminen on ollut vuosia upseerien suosiossa. Nyt Suomi on saavuttanut tavoitteensa.

UPSEERILIITTO JUHLISTI Suomen täysjäsenyyttä tärkeiden kumppaniensa ja sidosryhmiensä kanssa. Katajanokan Kasinolle oli kutsuttu muun muassa upseeritaustaisia kansanedustajia

-Tässä kovassa turvallisuus-tilanteessa upseereita kuunnellaan myös eduskunnassa. Heidän asiantuntijuuttaan tarvitaan, sanoi Upseeriliiton puheenjohtaja **Ville Viita** avaussaunoissaan.

PUOLUSTUSLIITON jäsenyyteen panostaminen tuottaa kaikilla tasoilla lisää turvallisuutta Suomelle. Natossa meihin luotetaan ja meiltä odotetaan merkittävää panostusta.

Tämä odotus tulee lunastaa poliittisesti ja sotilaallisesti.

NATO-SUOMEN rakentaminen edellyttää, että kansainvälinen palvelus on kiinnostavaa. Uutta, kansainvälisyyttä eteenpäin vievä ajattelutapaa tarvitaan jokaisella tasolla.

-Ruotsissa on periaate, että kansainvälisiin tehtäviin mennään hymyillen. Sama hymy sotilaalla tulee olla, kun hän palaa kotimaahan. Norjan ja Tanskan kollegamme ovat puolestaan opettaneet, että Nato-yhteensopivuus tarkoittaa myös sitä, että toimitaan yhdessä henkilöstön kanssa, Viita muistutti.

Alkukesän iltaan Katajanokan Kasinolle olivat saapuneet kansanedustajat **Atte Kaleva** (kok.), **Jarno Limnell** (kok.) ja **Tomi Immonen** (ps.). -Ei tarvitse poliitikkojenkaan enää miettiä, miten Nato-optio muotoillaan uuteen hallitusohjelmaan. On hienoa, että Suomen ja Naton liput liehuvat nyt rinnakkain, kolmikko iloitsi.

Kansanedustaja, kapteeni evp. **Atte Kaleva** ja Upseeriliiton varapuheenjohtaja, everstiluutnantti **Markku Jämsä** pystyivät puhumaan turvallisuuspolitiikasta avoimesti.

- Nato-jäsenyys vahvistaa Suomea itsenäisenä kansakuntana ja merkitsee suomettumisen kauden loppumista.

Kadettikurssilla 83 saatu oppi "ihmisistä on pidettävä huolta", pätee edelleen, totesivat kurssikaverit Upseeriliiton puheenjohtaja everstiluutnantti **Ville Viita** sekä kansanedustaja, majuri evp. **Jarno Limnell**.

- En ole yllättynyt, että upseeritaustaisia ehdokkaita nousi eduskuntaan useita, sillä turvallisuusalan osaajilla on nyt kysyntää.

Kansanedustaja, everstiluutnantti evp. **Tomi Immonen** otti kantaa Puolustusvoimain työaikalain uudistamisen puolesta.

- Jos nykyinen on vanha ja huono, on tehtävä tehdä uusi ja parempi. Se ei ole työmarkkina-asia, vaan meidän lainsäätäjien asia.

Rajavartiolaitos

Läpinäkyvyyttä metsästämissä

RAJAVARTIOLAITOKSESSA on valittavan paljon ollut tapauksia, joissa tehtävät on laitettu virastossa avoimeen sisäiseen hakuun ja silti tehtävään on valittu henkilö täysin hakuprosessin ulkopuolelta.

TEHTÄVIEN HAKUPROSESSI, siihen liittyvä avoimuus ja läpinäkyvyys ovat tärkeitä asioita Rajavartiolaitoksen työnantajakuvaan, virkamiesten urasuunnittelun ja Rajavartiolaitokseen sitouttamisen osalta. Se on osa yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua, johon otetaan kantaa Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassakin.

Tehtävien hakuprosessi on viallinen, jos siinä ei tosiasiallisesti anneta mahdollisuutta aitoon hakumenettelyyn. Varsinkin, jos avoinna olevaan tehtävään hakeutuvissa on tehtävän täyttämiseksi vaaditut kriteerit täyttäviä hakijoita ja tehtävään valitaan kuitenkin henkilö, joka ei ole siihen hakeutunut.

LÄPINÄKYVYYDEN PUUTETTA ei voi perustella palkkausjärjestelmän määrittämällä vähimmäiskoulutustasovaatimuksilla tai muilla yleisluontoisilla tehtävään määräämisen perusteluilla. Näistä mainittuna esimerkiksi kokemus ja osaaminen, ammattitaito, suoritusarviointi, opintomenestys, kehityshalukkuus, kenttäkelpoisuus, kielitaito, nuhteettomuus, luotettavuus, yhteistyökyky, työkyky ja terveydentila. Henkilöstöjärjestön edustajalle tämä näyttää varsinkin hämmäntävässä valossa – varsinkin kun Rajavartiolaitoksessa ei osana tehtävään määräämistä laadita erillistä nimi-

tysmuistiota valinnan perusteluista, vaan tehtävään määrääminen on puhtaasti työnjohdollinen päätös. Mielestäni tehtävien hakuprosessiin ja sen perusteella tehtäviin valintoihin ja niistä hakijoille tiedottamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Se on myös osa hyvää työnantajakuvaa ja hyvää hallintoa.

JOS HAKUMENETTELY saadaan toimimaan aidosti ja läpinäkyvästi, voi Upseeriliitto rohkaista jäsenistöään hakeutumaan avoinna oleviin tehtäviin. Nyt edellä kuvaamaani avoimen hakumenettelyn kaltaista tilannetta ei ole. Ongelma ei ole ainoastaan Rajavartiolaitoksen esikunnassa, vaan se näkyy organisaatiossa sen joka tasolla.

Hakumenettely ja siihen liittyvä tehtävään määräämisprosessi ei ole asiana uusi, se on ollut ilmiö-

nä olemassa jo vuosia. Tätä huonoa käytäntöä ei myöskään tue se, että tehtävien hakuun laittaminen olisi osa Euroopan unionin sisäistä korruption vastaisen toiminnan torjumisen ohjelmaa eli kaikki tehtävät laitetaan avoimeen hakuun. Nyt signaali kentälle on täysin toisenlainen.

Jos tehtävien haku- ja määräämismenettelyssä ohjaavana tekijänä on puhtaasti työnantajan direktio-oikeus, ei kyseisellä toiminnalla saavuteta kuin negatiivista työnantajakuvaa.

HYVÄÄ TYÖNANTAJAKUVAA ja henkilöstön sitoutuneisuutta voidaan luoda pienillä asioilla.

AKI JÄRVINEN
Rajavartiolaitoksen
pääluottamus mies

Vuoden upseeri: everstiluutnantti Petteri Puusa

EDUNVALVONTATYÖ PALVELEE MAANPUOLUSTUSTA

– Olen kokenut edunvalvontatyön mielekkäänä, sillä minulle se merkitsee maanpuolustustyötä siinä missä muukin työ. Silloin kun työehdot ovat kannustavat, Puolustusvoimiin hakeutuu fiksua porukkaa. Työt ovat vaativia, niissä kyllä pääsee hyödyntämään kaiken osaamisensa, lahjakkuutensa ja intonsa, sanoo everstiluutnantti **Petteri Puusa**, jonka ura on kulkenut hävittäjän ohjaamosta Puolustusvoimien tutkimuslaitokselle Riihimäelle.

MARKO VARAMA

Nato-standardin rynnäkkökivääri

Photo: Sako Ltd. 2023

NATO-KALIIPERIN 5,56 rynnäkkökiväärit ovat eräs vaihtoehto korvaamaan nykyiset 7,62 kaliiperin rynnäkkökiväärit RK 62 ja RK 95.

Puolustusvoimat on tilannut testikivääreitä koekäyttöä varten Sakolta Riihimäen tehtaalta. Testiasesarjassa on mukana sekä 7,62 että 5,56 kaliiperin aseita. Päätökset hankinnoista tehdään myöhemmin huollisten kokeiden jälkeen.

5,56 KALIIPERIN ETUJA:

- Nato-Suomen olisi todennäköisesti helpompi saada tulevilta liittolaisiltaan Nato-standardin mukaisia kaliiperin 5,56 ammuksia kuin nykymallisia 7,62-luoteja.
- 5,56 on helpompi ammuttava varsin suoran lentoradan vuoksi. Etäisyyden arviointi on helpompaa. Pienemmän rekyylin ansiosta esimerkiksi parilaukauksia pystyy ampumaan nopeammin ja tarkemmin.

Työ isänmaan hyväksi jatkuu 36 vuoden upseerin uran jälkeen Arkadianmäellä

Kansanedustaja, kenraalimajuri evp. **Pekka Toveri**: "Puolustusalan osaajana minulla on annettavaa eduskunnassa."

SATAKUNTALAISTAUSTAINEN Pekka Toveri on asunut nuoruutensa Helsingissä. Palvelusaikaa Puolustusvoimissa kertyi vajaat 36 vuotta. Hän halusi panssarimieheksi ja hänen urastaan 40 prosenttia meni joukko-osastopalveluksessa, kolmeen otteeseen juuri Panssariprikaatissa. Kolmasosa meni ulkomailla apulaispuolustusasiamiehenä Tukholmassa, yhteysupseerina US Joint Force Command:ssa Norfokissa, puolustusasiamiehenä Yhdysvalloissa ja Kanadassa, sekä KRIHA-tehtävissä Bosniassa ja Afganistanissa. Ja kolmasosa urasta pääosin Pääesikunnassa J3:ssa ja J5:ssä pitkän tähtäimen ja operatiivisessa suunnittelussa sekä uran lopuksi Puolustusvoimien tiedustelupäällikkönä.

KANSANEDUSTAJAN tehtävä tuli Pekka Toverin ajatuksiin vasta Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen. Hän oli useamman kerran puhumassa eduskunnassa ja yhtenä asiana oli Suomen Nato-jäsenyys.

Nato on ensisijaisesti poliittinen liitto, jonka vuoksi eduskunnasta tarvitaan poliittista ohjausta upseereille mm. ydinaseen käyttöä koskevissa kysymyksissä. Venäjän uhka tulee olemaan vuosikymmeniä kestävä, joten Pekka Toveri koki, että turvallisuus- puolustusalan osaaja-

Kansanedustaja Pekka Toveri (Kok) ehti tulla Upseeritalolle päätoimittaja Martti Lehdon haastateltavaksi 7.6.2023.

na hänellä on annettavaa eduskunnassa. Hänelle kansanedustajuus on tapa palvella isänmaata 36 vuoden upseeriuran jälkeen.

SOTILAANA Pekka Toveri on tottunut tiimityöskentelyyn, jota tehdään myös Eduskunnassa. Kokoomuksen ryhmässä arvostetaan osaamista ja asiantuntemusta asioiden valmistelussa, jonka vuoksi ensimmäisen vuoden kansanedustajana pystyy vaikuttamaan asioihin. Hänen mielestään tärkein asia on Puolustusvoimien resurssointi. Sille tulee antaa pitkällä tähtäimellä riittävät resurssit tehtävien toteuttamiseksi.

Puolustuselonteko tulisi saada ulos mahdollisimman pian, jotta suunnitteluhorisontti olisi näkyvisä. Pienilläkin resursseilla saadaan paljon aikaiseksi, kun voidaan nähdä ja suunnitella riittävän pitkälle.

NATO-JÄSENYYS edellyttää myös kymmenien lakien mittavaakin muuttamista perustuslaista lähtien. Puolustusvoimat tarvitsee selkeän lainsäädännöllisen pohjan teh-

täviensä toteuttamiseksi mahdollisimman tehokkaasti.

Upseerinura tulee muuttamaan Nato-Suomessa. Tulevaisuudessa toiminta Natossa ei voi perustua pelkästään vapaaehtoisuuteen. Artikla V:n mukaiset toimenpiteet edellyttävät reserviläisiltä ja henkilökunnalta velvollisuutta osallistua puolustustehtäviin myös liittolaismaissa. Kansainvälisistä tehtävistä tulee jokaisen upseerin tehtävä eri muodoissaan. Tämän vuoksi palvelussuhteen ehdot tulee pitää kilpailukykyisenä. Suurin virhe Pekka Toverin mukaan on reagoida asiaan liian myöhään. Upseerin uran houkuttelevuudessa ja kilpailukykyisyydessä kysymys on kansallisesta turvallisuudesta.

UKRAINAN SODAN kehittämisestä Pekka Toveri totesi, että Ukrainan vastahyökkäyksen onnistuminen vaikuttaa merkittävästi tulevaan. Onnistuessaan sota voi päättyä tämän vuoden puolella, mutta hyökkäyksen pysähtyessä asemasodaksi, se voi jatkua vuosia.

**Hyödynnä kaikki
liiton jäsenen edut,
tutustu osoitteessa
turva.fi/upseeriliitto**

**Tervetuloa
Turvaan!**

Hymyile, olet Turvassa

– Turva on vakuutusyhtiö, joka uskoo hymyn voimaan. Uskomme siihen, että hymy ei tee elämästä pelkästään mukavampaa, vaan myös turvallisempaa ja terveellisempää. Mutta mikäs vakuutusasioissa hymyilyttäisi?

Teksti: Rosi-Mari Fält, valokuva: Keksi Agency/ Suvi-Tuuli Kankaanpää

Meillä on alan paras palvelu. Ei vain omasta mielestämme, vaan asiakkaiden. EPSI Rating –asiakastytyväisyystutkimus on vahvistanut jo peräti 11 kertaa, että meillä on Suomen tyytyväisimmät vakuutusasiakkaat.

Turva on kotimainen ja asiakkaidensa omistama keskinäinen vakuutusyhtiö

Olemme ylpeitä kotimaisuudesta ja palvelullamme on Avainlippu. Se kertoo, että Turvan työ luo hyvinvointia Suomessa. Keskinäisenä yhtiönä voitot käytetään asiakkaiden hyväksi alennuksina ja laadukkaina palveluina. Ammattiliittoon kuuluvana olet meillä harvinaisen hyvässä turvassa. Tunnetme liitot hyvin ja tarjoamme jäsenille tuntevia etuja. Liittojen tavoin uskomme, että yhdessä olemme enemmän.

Elämä voi pysähtyä yhtäkkiä, mutta arki jatkuu

Oletko tullut ajatelleeksi, miten läheisesi pärjäävät, jos pahin tapahtuu? Läheistesi muuttanutta arkea helpottaa henkivakuutus. Kun välität, valitse heille parasta: Turvassa-henkivakuutus on erityisesti ammattiliiton jäsenelle suunnattu, edullinen henkiva-

kuutus. Sen myöntää LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö. Tutustu ja hoida asia helposti kuntoon osoitteessa **turva.fi/henkivakuutus**

TaskuTurva – vakuutusturva aina mukana

TaskuTurva on Turvan asiakkaiden ja Turvan vakuuttamien ammattiliittojen jäsenten oma mobiilisovellus. Sen avulla vakuutusturva kulkee kätevästi aina mukana ja voit helposti asioida kanssamme. Lataa TaskuTurva puhelimesi sovelluskaupasta. Ei muuten maksa mitään.

Täyden kymmen alennukset

Kuulun ammattiliittoon, saan jäsenalennuksen

10%

+

Vakuutan kotini

+

Otan vielä toisen vakuutuksen, saan omistaja-alennuksen

10%

Tarjoamme jatkuvan 10 % jäsenalennuksen kaikille suomalaisten ammattiliittojen jäsenille. Kun vakuutat meillä kotisi ja välitset yhden tai useamman muun vakuutuksen, saat vakuutusmaksuista 10 % omistaja-alennuksen! Alennukset eivät koske liikenne- tai henkivakuutusta.

Sotatyö kentällä tarvitsee tukea

Upseeripula tuntuu joukko-osastoissa nuorten upseerien työkuormassa.

TEKEMISEN MEININKI oli silmiinpistävää toimivissa esikunnissa ja harjoitusalueella Karjalan prikaatissa. Reippaan ja aktiivisen toiminnan keskellä kuulumme myös jäsentemme huolia henkilöstön määrästä ja työssä jaksamisesta.

Joukko-osaston toimiessa "kasvattajaseurana" lähialueen esikunnille ja sotakouluille, on lähes kaikilla tehtävatasoilla merkittävää vajetta henkilöstöstä. Positiiviseksi käännettynä tämä tuottaa tietenkin varsin vaativia tehtäviä nuorillekin upseereille. Sotatieteen kandidaatit yksiköiden varapäälliköinä ja maisterit pataljoonapuseereina ovat jo vakiintunut käytäntö, ei poikkeus.

Kolikron kääntöpuolena koetaan vastaavasti aivan liian nopea tehtäväkierto, joka aiheuttaa huolta osaamisen säilyttämisestä. Sotatieteen kandidaateille on työn ohessa koulutettava kalustoon liittyviä "lissenssejä", ja koulutus itsessään vie paljon aikaa työstä kouluttajatehtävissä.

Oravanpyörän korjaaminen ei kuitenkaan vaikuta mahdolliselta nykytilanteesta.

PERUSYKSIKÖISSÄ TEHTÄVÄ TYÖ saa moninaisia muotoja, kun varusmiesten kouluttajatehtävien lisäksi osallistutaan kouluttajatukena myös kertausharjoituksiin.

Esikuntatyössä useille meistä tutuksi tullut "moniajo" ja useiden

Upseeriliiton puheenjohtaja Ville Viita ja Puolustusvoimien päätoiminen pääluottamusmies Tero Pynnönen asian ytimessä Karjalan Prikaatin yhteistoimintaharjoituksessa 26.4.2023.

eri tehtävien päällekkäisyydet vaikuttavat tulleen pysyvästi mukaan myös perusyksiköiden arkeen, ja tästä syystä työssä jaksamisen haasteet ovat täyttä konkretiaa.

LIITTOUTUMISEN MYÖTÄ harjoituksia riittää edelleen, ja niiden osalta ollaan jo tilanteessa, jossa tilille tulevan palkkapotin sijaan kaivattaisiin kipeästi edes vähän enemmän vapaa-aikaa perheiden ja läheisten parissa.

Kiitämme nöyrästi mahdollisuudesta tutustua arkeen kentällä. Tekemämme havainnot vahvistavat käsitystä siitä, että sotilaiden työtä

kentällä joukkoyksiköissä ja perusyksiköissä on arvostettava, ja tätä arvostusta on osoitettava konkreettisesti, pitkäaikaisen tavoitteemme sotilaiden työaikalain uudistamisen sekä henkilöstömäärän lisäämisen muodossa.

Haastetta ei voida ratkaista pelkästään rahalla tai rajoittamalla sotaharjoitusten määrää henkilöä kohden vuodessa. Sotilaatkin ovat ihmisiä, ja heillä on vain yksi elämä, josta osa kuuluu myös heidän läheisilleen, ei vain työlle vuorotta.

TERO PYNNÖNEN
Puolustusvoimien pääluottamusmies

SHAPE näyttää suuntaa

Jäseniltä Perheen tukemista pidetään tärkeänä kansainvälisissä tehtävissä.

NATO-TEHTÄVISSÄ pitää olla kannustavat ja yhdenvertaiset palvelussuhteen ehdot. Esimerkiksi komennettujen puolisoiden asema on nykyisillä ehdoilla heikko. Periaatteessa heillä ei ole asemaa, eivätkä he saisi tehdä töitä. Koska puoliso menettää työn, ansiotulon, eikä aika ulkomailla kerrytä eläkettä, ei puolison mukaan lähteminen ole aina selviö. Lähetettyjen virkamiesten kuukausittaiset korvaukset ovat paljon paremmalla tasolla.

Lasten koulunkäynti myös toisen asteen oppivelvollisuuden osalta on varmistettava. Pienille lapsille on tarjottava suomenkielinen opetus. Päivähoidon kustannukset ovat suuremmat kuin Suomessa, jolloin komennetut ovat taas huonommassa asemassa kuin samoissa esikunnissa palvelevat lähetetyt.

Perheen jäädessä kotimaahan olisi nykyiset perheellisen virkamiesten erityiskorvaukset sovittava myös ulkomaan palvelukseen.

TANSKALAISILLA ON HYVÄ periaate, jossa palvelussuhteen ehtojen pake-tissa on huomioitu aika ennen palvelusta, sen aikana ja sen jälkeen.

Onkin syytä kiinnittää huomiota tehtävä- ja urasuunnitteluun ennen lähtöä ja sen jälkeen. Ulkomaan tehtävästä riippuen virkamiehellä saattaa olla 10 000–15 000 euroa huonommat nettoansiot vuodessa kuin lähtötehtävässä. Komentoranteissa työskennellään täysipai-

Edunvalvontatrio Petri Soppi, Ville Viita ja Tero Pynnönen tutustuvat upseerin arkeen Naton SHAPE:ssa Belgiassa.

noisesti jäsenmaan omilla työehdoilla. Tässä jäsenvaiheessa puhutaan ryntötyöstä, koska tehtäviä on paljon ja tekijöitä toistaiseksi vähän. Työtehtäviin kuuluu varallaloa ja päivystyksiä. Henkilöstölle on käsketty myös hälytysvalmius. Harjoituksia on tehtävän mukaan 10–30 vuodessa. Työn epäsäännöllisyys johtuu siitä, että suunnittelu on käynnissä tietyillä osastoilla koko ajan.

JÄSENISTÖ EI KANNATA kriisinhallintapalveluksen kaltaista kokonaispalkkausta. Ulkomaan palveluksen tehtävänkuvauksien laadinta ja arviointityö on onnistunut hyvin.

Kohdemaassa tarvitaan tukiorganisaatio. Nyt komennetut hoitavat toistaiseksi itse kaikki muuttoon ja ulkomailla asumiseen liittyvät asiointiasiat. Ranskaa osaamattomalle asiointi ja sopimusten tekeminen ei ole helppoa ja on mahdollista tulla huijatuksi. Paikalta palkattuja avustajia olisi hyvä olla tukena. Kohdemaahan asettumista on tärkeätä helpottaa ja nopeuttaa, jolloin voidaan keskittyä heti tuottavaan työhön.

Jäsenistö pitää myös tärkeänä, että kohdemaahan saataisiin luotua toisiaan tukeva suomalaisyhteisö.

PETRI SOPPI
Puolustusvoimien päluottamusmies

Venäjä toimii omalla logiikallaan

ON SANOTTU, ettei Venäjää voi ymmärtää järjellä, tämän väitteen kirjoittajat pyrkivät kumoamaan. Kirjan keskiössä on Venäjän strateginen kulttuuri. Se on kudelma uskomuksia, asenteita ja ajattelumalleja, jotka ohjaavat maan strategista päätöksentekoa.

Tämän teorian avulla kirjoittajat selittävät miksi Venäjä toimii niin kuin se toimii alkaen Kiovan Venäjältä 800-luvun lopulta, edeten tsaarien Venäjän ja Neuvostoliiton ajan kautta aina Ukrainan sotaan.

KIRJOITTAJAT OVAT oman alansa erityisosaajia- FT, eversti evp. Martti J. Kari on Jyväskylän yliopiston työelämäprofessori ja entinen pääesikunnan apulaistiedustelupäällikkö. Jyväskylän yliopiston historian professori Antero Holmila on erikoistunut toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan ja sodan jälkitiloihin.

Vaikka tarkasteltava ajanjakso on pitkä, niin kirjoittajilla ei ole tarpeita kuvata täydellisesti Venäjän historiaa. He nostavat tästä historiasta tärkeitä ajanjaksoja ja muutostokhtia, joissa strategisen kulttuurin ideologia selkeimmin ilmenee. Kyse on heidän omasta tulkinnastaan, havainnoistaan ja kokemuksiensa sekä tiedemiehille tyypillistä laajaan lukeneisuuteen perustuvasta ajattelusta.

TÄSSÄ HISTORIASSA yksi merkittävien muutostokhtia oli livana Julman aika tsaarina 1547–1584. Hän loi perustan ulkomaalaisten epäluulon

”Ei voi kuin ihmetellä, kuinka niin moni suomalainen poliitikko oli ihastunut Neuvostoliittoon, sen järjestelmään ja korruptioon.”

kulttuurille. Hänen aikanaan vahvistui ajatus Venäjän ja lännen vastakkainasettelusta, joka elää vahvana edelleen. Hän myös organisoisi ensimmäiset turvallisuusjoukot, jotka terrorin avulla pitivät yläluokan – pajarit – ja kansan kuuliaisena tsaarille. Samaa periaatetta myöhemmät tsaarit, kommunistinen puolue ja nykyinen Venäjän johto ovat käyttäneet hyväksi. Yläluokan maaomistuksesta tuli hänen aikanaan oikeastaan hallintaoikeus.

NEUVOSTOAIKANAKIN kaikki omaisuus kuului valtiolle ja käytöstä vastasi puolueen keskuskomitea. Omaisuutta sai käyttää, mutta vain, jos oli uskollinen puolueelle. Nyky-Venäjällä oligarkit saavat hallita omaisuuttaan, mutta se voidaan ottaa pois, jos ei ole kuuliainen presidentille – esimerkkejä löytyy.

KIRJA JAKAA käsiteltävän ajanjakson neljään ajanjaksoon, tsaarien ajasta Neuvostoliittoon ja edelleen sen romahtamisen jälkeiseen ai-

Martti J. Kari ja Antero Holmila:

Miksi Venäjä toimii niin kuin se toimii.

Docendo 2023, 380 sivua, ISBN: 978-952-382-479-9.

kaan. Lopuksi he maalaavat kuvaa Putinin jälkeisestä Venäjästä. Sen eri skenaarioissa nykymalli jatkuu tai vieläkin brutaalimpi aika koittaa tai koko Venäjä hajoaa. Myönteisessä tapauksessa kansa ottaa vallan itselleen – syntyy Moskovan kevät. Mutta muutoksen on tultava Venäjän sisältä, se on joka tapauksessa hidasta, sillä satojen vuosien strateginen kulttuuri ei hetkessä muutu, se on useita sukupolvia vaativa prosessi.

Kirjaa lukiessa ei voi kuin ihmetellä, kuinka toisen maailmansodan jälkeen niin moni suomalainen poliitikko oli ihastunut Neuvostoliittoon, sen järjestelmään ja korruptioon. Suomelle ja suomalaisille Venäjän toimintalogiikan ymmärtäminen on tulevaisuuden kannalta elintärkeää.

MARTTI LEHTO

FIND YOUR
ADVERSARIES

PROTECT
YOUR FRIENDS

Integrator[®] is a runway independent, NATO Class I Small UAS that offers a variety of multi-INT payloads along with range and endurance typically associated with larger, more expensive platforms. It is a mature and proven system that can operate from expeditionary sites on land or aboard ships at sea. Choosing Integrator UAS will enable the Finnish Defense Forces to seamlessly train and operate alongside the armed forces of six NATO allies and counting.

Insitu supports the readiness of Finnish Defense Forces to defend their borders and support NATO as the newest member.

www.insitu.com | suomi@insitu.com

Copyright © 2023, Insitu. All rights reserved. The appearance of Canadian Department of National Defence (DND) visual information does not imply or constitute DND endorsement. DU053123B

Ohjuspuolustus on Naton vahvin ase

Naton sotilaallinen vahvuus on kollektiivisessa voimassa. Jäsenmaiden vahvuudet luovat puolustusliitosta ylivoimaisen mitä tahansa vastustajaa ajatellen.

TEKSTI **MARKKU SALOMAA**
VTT

Tomahawk-risteilyohjus matkalla kohteeseen.

Naton ylivoimaisin ase on sen aukoton ohjuspuolustusjärjestelmä. Suomi saa sitä nopeamman ja varmemman avun puolustustilanteessa, jos maassa on ennakko- varastoituna Naton nopean toiminnan joukkojen tarvitsema materiaali.

Suomen ja Naton etu olisi, jos Suomeen saataisiin Yhdysvaltain ohjustorjuntakykyä pysyvästi, mikä tarkoittaisi samanlaista tukikohtaa kuin eräissä Euroopan maissa. Se edellyttäisi myös tukijoukkoja kuten ilmatorjuntayksiköitä omiin tukikohtiin.

Norjan Trøndelagissa Trondheimin lentokentän ympäristössä on Yhdysvaltain 15 000 sotilaan merijalkaväkidivisioonan varusteet kuudessa luolassa, joita vartioi 300 sotilaan varuskunta. Sieltä raskasta materiaalia on tuotu yhteisharjoituksiin Suomeen.

Jos Suomi haluaisi äärimmäisen turvatakuun, mikä ennalta estäisi kaikki ydinaseuhkailut ja provokaatiot, merkitsisi se myös ydinaseiden ennakko- varastointia maahan. Silloin olisi mahdollista sopia,

että erikoisaseiden kantoalustoina olisivat suomalaiset F-35 -hävittäjät.

Mitkään Suomen sopimukset eivät estäisi sitä, koska tukikohdat vuokrattaisiin Yhdysvalloille ja erikoisaseet pysyisivät Yhdysvaltain hallussa, vaikka niitä lennättäisivät suomalaiset hävittäjälentäjät. Niiden kohteita olisivat vain vahvistetut sotilaskohdet.

Aukoton ohjuspuolustus

Naton yliverkoinen aseellinen vahvuustekijä ei ole ohjuksissa, sukellusveneissä tai hävittäjälentokoneissa, vaan ohjuspuolustuksessa. Yhdysvaltain globaali ohjuspuolustusjärjestelmä on operatiivisesti valmis ja se turvaa myös Nato-maita. Naton kannalta kyse on kollektiivisten turvallisuustakuitten käytännön sovellutuksesta.

Naton määritelmän mukaan ”ohjuspuolustus täydentää ydinaseiden peloteroolia; se ei voi korvata niitä”. Lisäksi huomautetaan, että kyky on puhtaasti puolustuksellinen. Ohjuspuolustusjärjestelmään

kuuluu 10 tutka-asemaa Euroopassa. Puolan Redzikowoon on suunniteltu kymmenen siilon torjuntaohjustukikohta Aegis SM-3 Block IIA -ohjuksille. Vastaavia ohjuksia sijoitetaan myös Turkkiin. Väliaikaisesti Euroopan ohjustorjunnasta on vastannut neljä amerikkalaista Arleigh Burke -luokan ohjushävittäjää. Yhdysvallat on konvertoinut käytännössä kaikki ohjushävittäjät osaksi globaalia ohjustorjuntajärjestelmää. Hävittäjät on varustettu Raytheon Aegis SM-3 Block 1A/B -ohjuksilla. Yksi hävittäjä on sijoitettu Turkkiin ja toinen Puolaan sekä kaksi muuta Länsi-Atlantille ja Norjanmerelle.

Uusista ohjuksista neuvotellaan Ukrainan sodan seurauksena Puolan ja Tšekin hallitusten kanssa. Maasiiloihin sijoitetut ohjukset olisivat maksaneet 70 miljoonaa dollaria kappale, kun merelle sijoitetut ohjukset maksavat 10 miljoonaa dollaria kappale.

Puolan ulkoministeri Radoslaw Sikorski toivotti heti tervetulleeksi patterin Patriot -ohjuksia maahansa. Ne ovat osoittautuneet erittäin tehokkaiksi ilmakehässä lentävien kohteiden alas ampumisessa esimerkiksi Israelissa.

Obaman ohjelman toisessa vaiheessa vuodesta 2015 lukien tuotiin alueelle laivojen lisäksi myös Euroopan Nato-maihin maasiiloihin sijoitettavia SM-3-ohjusten kehittyneempiä versioita (Block IB), joilla voidaan torjua lyhyen ja keskipitkän matkan ohjuksia. Ohjelman kolmannessa vaiheessa vuodesta 2018 lukien alueelle tuotiin vielä kehittyneempiä Block IIA -ohjuksia, joilla voidaan torjua pitkän keskimatkanohjuksia. Ohjelman neljännessä vaiheessa, kun SM-3-ohjustyyppi oli loppuun kehitetty, alueelle tuotiin vuodesta 2020 lukien mannertenvälisiä ohjuksia torjuvia SM-3-ohjuksia (Block IIB), jotka kykenevät kattamaan koko Euroopan ja toimivat samalla Yhdysvaltain suojana. Niiden sijoittaminen tosin ei ollut aivan ongelmaton.

Tulivoimaisia sotalaivoja

Ohjuspuolustukselle on koko Naton käsittävä komento- ja kontrolliverkosto. Obaman ohjelman ensimmäisessä vaiheessa Pohjanmerelle ja Norjanmerelle – myös ajoittain Itämerelle – tuotiin samoja Yhdysvaltain 2. laivaston Aegis-järjestelmän torjuntaohjuksia, joita on jo Välimerelle sijoitetulla Yhdysvaltain 6. laivastolla ja Japanin merelle sijoitetulla 3. laivastolla. Aegis-järjestelmän ohjushävittäjät ja ohjusristeilijät on nyt varustettu SM-3 Block IA -versiolla, jonka operatiivinen kantama on 700 kilometriä ja torjuntakatto 500 kilometriä. Uudemmallalla Block IIA

-versiolla operatiivinen kantama on 2 500 kilometriä ja torjuntakatto 1 500 kilometriä. Jälkimmäiset on suunniteltu erityisesti Japanin suojaksi Pohjois-Korean ohjusuhkaa vastaan, mutta niitä on myös Euroopan vesillä.

Yhdysvaltain laivasto sijoittaa Ticonderoga-luokan ohjusristeilijöitä 2. laivaston käyttöön Pohjois-Atlantille. Aegis-torjuntaohjusten komento- ja kontrollijärjestelmiä on asennettu myös Yhdysvaltain laivaston Arleigh Burke -luokan hävittäjiin, joita on nähty laivastovierailuilla Helsingissäkin.

Yhdysvaltain laivaston Ticonderoga-luokan ohjusristeilijät (kuva oikealla) on tarkoitettu suurempien taisteluosastojen ja lentotukialusosastojen suojaksi. Ne ovat keskisuuria avomerilaivoja, joiden uppouma on 9 600 tonnia, täydessä lastissa 10 200 tonnia. Aluksen neljä kaasuturbiinia kehittävät 80 000 hevosvoimaa ja 170 metrin mittainen alus pystyy 30 solmun vauhtiin. Miehistössä on 24 upseeria ja 340 värvätyä. Ensimmäinen tämän luokan ohjusristeilijä otettiin käyttöön vuonna 1983. Sarjan viimeisin alus valmistui vuonna 1994.

Aluksia on kaikissa Yhdysvaltain laivastoissa. Ne on tarkoitettu toimimaan korkeaa toimintavalmiutta edellyttävillä ja monia rinnakkaisia uhkia aiheuttavilla operaatioalueilla kuten Persialahden sodissa. Niiden kehittynyt tutkajärjestelmä kykenee seuraamaan satoja kohteita yhtäaikaisesti. Alusten Aegis-järjestelmän ilmatorjuntaohjusten kantama ulottuu yli kolmeensataan kilometriin, ja juuri niillä on tarkoitus torjua hyökkäviä mannertenvälisiä ohjuksia. Nyt ne ovat tyyppiä SM-3. Alus pystyy kuljettamaan mukanaan sata tällaista torjuntaohjusta.

Ticonderoga-risteilijöiden pääaseistuksena ovat kuitenkin Tomahawk-risteilyohjukset, joihin voidaan asentaa monenlaisia kärkiä, mutta ydinkärjet Obama päätti vetää pois 2013. Lisäksi aluksilla on muita pintamaaleja varten Harpoon-ohjuksia. Aluksilla on myös kehittynyt vedenalainen sukellusveneiden jäljitysjärjestelmä, jota alus itse asiassa hinaa koko ajan perässään. Alus voi laukaista myös torpedoja. Kunkin aluksen varustukseen kuuluu niin ikään kaksi SH-60B Seahawk -helikopteria kauempana tapahtuvaa sukellusveneiden tuhoamista varten.

Vastaavasti kaikki 68 Arleigh Burke -hävittäjät on varustettu Aegis-järjestelmällä. Alustyyppiä kuvataan tähän asti kehittyneimmäksi Aegis-järjestelmäksi. Se pystyy etsimään ja tuhoamaan yhtäaikaisesti satoja maaleja meren syvyyksistä aina stratosfääriin yläpuolelle. Alustyyppi pysyy palveluksessa vuoteen 2062 asti. Myös näiden hävittäjien varus-

U.S. NAVY PHOTO / CHRISTOPHER BOSCH

Yhdysvaltojen merivoimilla on 22 Ticonderoga-luokan ohjusristeilijää. Kuvassa *USS Antietam* (CG 54).

tuksena ovat SM-ohjukset ja pääaseistuksena taktiset Tomahawk-ohjukset tavanomaisilla kärjillä.

Näiden ohjushävittäjien tutkajärjestelmä on yhtä kehittynyt kuin ohjusristeilijöiden. Ne ovat kooltaan myös keskisuuria aluksia ja aluksen mukana on niin ikään kaksi SH-60B Seahawk -helikopteria sukellusveneiden torjuntaan. Ohjushävittäjien pituus on vesirajassa 142 metriä ja uppouma 8 300 tonnia, täydessä lastissa 9 200 tonnia. Aluksen neljä kaasuturbiinia kehittävät 105 000 hevosvoimaa ja pystyvät ylläpitämään 31 solmun nopeutta. Hävittäjillä palvelee 23–32 upseeria ja 300–348 värvätyä.

Ydinaseet vain pelotteena

Naton ydinasepolitiikan perustana on velvollisuus suojella ja puolustaa aluettaan ja väestöään siten kuin Washingtonin sopimuksen artikla 5 määrää. Nato ei pidä mitään maata vihollisenaan, mutta ydinasepolitiikan tehtävänä on vakuuttaa haastajat, että Nato-maan uhkaaminen ja painostaminen ydinaseiden uhalla tai niiden tosiasiallisella käytöl-

lä ei ole kannattavaa. Minkään maan ei tule epäillä Naton päättäväisyyttä, ja sen osoittamiseksi se ylläpitää ydinasevalmiutta.

Ydinasepelote, joka perustuu tarkoituksenmukaiseen yhdistelmään ydinasekyvystä ja tavanomaisista kyvyistä, säilyy Naton kokonaisstrategian osana. Olosuhteet, joissa minkäänlaista ydinaseiden käyttöä voitaisiin harkita, ovat Naton ilmoituksen mukaan nykyisissäkin oloissa äärimmäisen etäisiä. Venäjä on käyttänyt ydinasekiristystä politiikan välineenä, mistä syystä Nato kokee tarpeelliseksi ylläpitää kykyä vastaiskuihin, mutta ei haasta Venäjää ydinasekilpaan.

Yhdysvaltain asevoimien sotilassanakirjassa käsitteen ”deterrence” (pelote) merkitys määritellään näin: ”Seurausten pelon aiheuttama esto toiminnalle. Pelote on mielentila, jonka aiheuttaa ei-hyväksyttävien vastatoimien uskottavan uhkan olemassaolo.” Ydinasepolitiikka on kaikkein vaativin strategian laji. Voimatasapainon arvioidaan vallitsevan, jos osapuolilla ovat laadultaan toisiaan vastaavat ydinasejärjestelmät, mitä kutsutaan pariteetiksi (vastaa-

MINKÄÄN MAAN EI TULE EPÄILLÄ NATON PÄÄTTÄVÄISYYTTÄ, JA SEN OSOITTAMISEKSI SE YLLÄPITÄÄ YDINASEVALMIUTTA.

vuudeksi), ja niiden määrä ja summittainen tuho-voima ovat toisiaan vastaavat. Voimatasapaino ja vakaa tilanne – status quo – vallitsee, kun osapuolet tunnustavat tämän.

Naton ydinasevoimat mahdollistavat liittolaisten äärimmäisen turvallisuustakuun. Puolustusliiton solidaarisuus ja yhteinen sitoutuminen sodan estämiseen vaatii myös Ruotsilta ja Suomelta laajaa osallistumista ydinasepolitiikkaan ja sen suunnitteluun, jota varten Naton organisaatiossa on ydinasepolitiikan suunnitteluryhmä (NPG). Se koostuu poliittisista edustajista, ei kenraaleista.

Puolustusliiton yleiseen strategiaan kuuluvat alueelliset ydinasevoimat on sijoitettu Eurooppaan ja alistettu Naton kontrolliin, mutta ei sen komentoon. Amerikkalaiset ydinaseet muodostavat olennaisen poliittisen ja sotilaallisen siteen eurooppalaisten ja pohjoisamerikkalaisten jäsenmaiden välille.

Nato määrittelee, että sen yhdistelmän, joka koostuu symbolisista ydinasevoimista, vahvoista tavanomaisista voimista ja ohjustorjuntajärjestelmästä, on riitettävä pelotteeksi ja puolustukseksi kaikkia niitä uhkia vastaan, jotka kohdistuvat jäsenmaiden väestöön ja alueeseen. Naton oman käsityksen mukaan nykyinen yhdistelmä ja niiden kehityssuunnitelmat ovat riittävät näihin tehtäviin. ”Vankka pelote- ja puolustuspoliittinen perusta vahvistaa liiton yhtenäisyyttä, Atlantin yli ulottuvan yhteyden siihen lukien, oikeudenmukaisen ja kestävä roolien, vastuiden ja rasitusten jaon välityksellä”.

Naton strategisesta konseptista ei löydy määritelmää ydinaseiden ensikäytön oikeutukselle, mikä tarkoittaa, että sitä ei sovelleta. Ydinaseilla on hyökkääjää ennalta estävä pelotetehtävä. Pelotteen toimintamekanismina on, että todellista käyttökynnystä ei julkisteta, koska hyökkäystä suunnitteleva mitoitettaisiin toimintansa juuri sen alle. Yhdysvaltain ydinasepolitiikan mukaan ydinaseoptiota harkitaan, jos sitä tai liittolaisia uhataan ydinaseilla. Biologisia

aseita ei käytetä. Kemiaalisia aseita käytetään vain vastaiskuun, jos Yhdysvaltoja tai sen liittolaisia vastaan on käytetty niitä.

Kyseisistä artikloista selviää, että ydinaseet ovat vasta äärimmäinen voimavara, joka otettaisiin käyttöön, jos tavanomaiset voimat eivät riitä. Naton voimavarana on rajallinen määrä amerikkalaisia ydinaseita, joita säilytetään Euroopassa. Niitä on ollut enimmillään 480 ja nyt 180. Esimerkiksi Saksassa niitä lennättävät saksalaiset hävittäjälentäjät.

Kuudessa tukikohdassa

Jäsenmaiden DCA-koneiden kannettavaksi tulee näinä aikoina uusia modifioituja taktisia B61 (mod 12) -ydinpommeja, jotka soveltuvat vain yksittäisten vahvistettujen sotilaskohteiden täsmäskuihin. Siipien ansioista pommit voivat liittää ja GPS-ohjattuna ne ovat hyvin tarkkoja. Räjähdetehot ovat joko 0,3 tai 1,5 taikka 10 ja mahdollisesti 50 kilotonnia. Ne ovat ”bunkkeripommeja” vahvistettuihin sotilaskohteisiin eivätkä tarkoitettuja siviilikohteisiin.

Muodollisesti ne ovat Naton ylipäällikön (SACEUR) komennossa. Uudet pommit korvaavat vanhat B61-3 ja B61-4 -ydinpommit vuoteen 2024 mennessä. Pommien sijoituspaikat ovat Belgian Kleine Brogelin lentotukikohta, Hollannin Vogelin lentotukikohta, Saksan Büchelin lentotukikohta, Turkin Incirlikin lentotukikohta sekä Italian Avianon ja Ghedin lentotukikohdat. Eniten niitä tulee Turkkiin, 50 kappaletta. Mahdollisissa ydiniskuoperaatioissa myös Kreikka, Norja, Puola, Romania, Tanska, Tšekintasavalta ja Unkari ovat sitoutuneet tukemaan ydiniskuoperaation suorittajia. Sitä kutsutaan ”SNOWCAT”-tueksi (Support of Nuclear Operations With Conventional Air Tactics).

Naton ylipäällikkö (SACEUR) ei voi käyttää amerikkalaisia ydinaseita oman harkintansa mukaan, vaan hän tarvitsee siihen aina Yhdysvaltain presidentin auktorisoinnin, koska ydinaseen käyttö olisi aina poliittinen teko. Tämä varmistustoimi rajoittaa SACEUR:in valtuuksia. Hän ei voi edes siirtää ydinaseita sijoituskohteesta toiseen ilman auktorisointia. Ydinaseita koskevia tosiasiallisia neuvotteluja sijoituksista ei käydä ylipäällikön esikunnassa SHAPE:ssa Belgian Monsissa, vaan Valkoisessa talossa.

Presidentti **Joe Biden** alisti Yhdysvaltain uusimman ydinaseopin (NPR) kongressin käsittelyyn 28. maaliskuuta ja se vahvistettiin 27. lokakuuta 2022. Siinä Kiina noteerataan suurempana potentiaalisenä uhkana mitä Venäjä. ■

NEXT GENERATION MISSILES FOR A NEXT GENERATION FIGHTER.

Meteor provides F35 with true next generation combat capability. With a No Escape Zone many times greater than any other Air-to-Air Missile, Meteor has totally changed the rules of air combat.

Puolustuksen ja suorituskykyjen kehittäminen Natossa ja EU:ssa

Vuoden 2022 tapahtumat järjestyivät Suomen turvallisuuksiin ympäristöä peruuttamattomalla tavalla. Suomen Nato-jäsenyys vie meidät osaksi Naton puolustussuunnittelua ja olemme edelleen mukana Euroopan unionin suorituskykyjen kehittämisessä.

Suomen jätettyä Nato-jäsenhakemuksensa toukokuussa 2022 on medias-
sa ollut paljon keskustelua jäsenyy-
den vaikutuksista Suomelle. Ulkopo-
liittinen instituutti julkaisi joulukuus-
sa 2022 myös tutkimuksen Naton vai-
kutuksista Suomelle ja puolustusmi-
nisteri Antti Kaikkonen kirjoitti artikkelin Nato-jä-
senyyden vaikutuksista Suomen puolustukselle Hel-
singin Sanomissa joulukuussa 2022.

Näissä kirjoituksissa ei ole kuitenkaan syvästi
kuvattu Naton puolustussuunnittelupros-
essia (Nato Defence Planning Process, NDPP), ei-
kä myöskään Euroopan unionin vastaavaa pros-
essia (Headline Goal Process, HLGP), joka ei ole pu-
olustussuunnitteluprosessi, koska unionilla ei ole yh-
teistä puolustusta, mutta se suorituskykyjen kehit-
tämisprosessi, jolla on paljon yhteistä Naton pros-
essin kanssa.

Vuosina 2018–2022 työskentelin Euroopan unio-
nin sotilasesikunnassa Brysselissä (European Union
Military Staff, EUMS) ja päätyöni liittyi EU:n suori-
tuskykyihin (HLGP). Pääsin kuitenkin osallistumaan
läheisesti myös Naton puolustussuunnitteluun EUM-
S:n edustajana. Tämä artikkeli perustuu julkis-
sa lähteissä olevaan aineistoon ja myös omiin ko-

kemuksiini, joiden avulla pyrin esittämään kootus-
ti molemmat prosessit ja niiden yhtäläisyydet, sekä
eroavaisuudet, jotta lukijoille syntyisi käsitys mistä
on kysymys, kun puhutaan Naton puolustussuunnit-
telusta ja EU:n suorituskykyjen kehittämisestä.

Kun puhutaan Naton prosesseista, lukija törmää
varsin suureen lyhenteiden ja englanninkielisten
termien maailmaan. Jo nyt on julkisessa keskuste-
lussa nähtävissä, että osasta englanninkielisistä ter-
meistä on erilaisia suomennoksia. Tässä artikkelissa
kaikkia termejä ei ole suomennettu, vaan ne on esi-
tetty alkuperäisasussa englanniksi. Tulevaisuudessa,
kun olemme osa Natoa, niin tilanne tulee parane-
maan ja todennäköisesti tulemme käyttämään eng-
lanninkielisiä alkuperäistermejä ja dokumentteja,
jolloin sekaannusten ja väärintymmärrysten määrä
tulee vähenemään.

Naton ja EU:n prosessit

Nato hyväksyi kesäkuussa 2022 Madridissa päivi-
tetyt ja uuden strategisen konseptinsa. Se korvasi
vuonna 2010 hyväksytyt edeltäjänsä. Konseptin
mukaan Naton päätehtävä on kollektiivinen puolus-
tus kaikkia uhkia vastaan. Naton puolustussuunnit-
telun tehtävänä on vahvistaa ja modernisoida Na-

ton joukkorakennetta, kiinnittämällä huomiota mm. reagointikykyyn ja valmiuteen sekä yhteensopivuuteen. Naton sotilaallinen suorituskyky muodostuu viime kädessä jäsenmaiden kansallisista resursseista, yhteisestä puolustussuunnittelujärjestelmästä (NDPP) ja yhteisestä komento- ja joukkorakenteesta.

Naton sotilaalliset suorituskyvyt pohjautuvat jäsenmaiden kansallisiin sotilaallisiin voimavaroihin, joiden kehittämisestä vastaavat jäsenmaat itse. Naton puolustussuunnitteluprosessi uudistettiin nykyisen kaltaiseksi kahdessa vaiheessa vuosina 2009 ja 2016.

Puolustussuunnitteluprosessi on syklinen ja se koostuu viidestä vaiheesta:

1. Poliittinen ohjaus (Establish Political Guidance)
2. Suorituskykyvaatimusten määrittäminen (Determine Requirements)
3. Tavoitteiden jakaminen ja asettaminen (Apportion Targets)
4. Tulosten tarkastelu (Review Results)
5. Toimeenpano (Implementation).

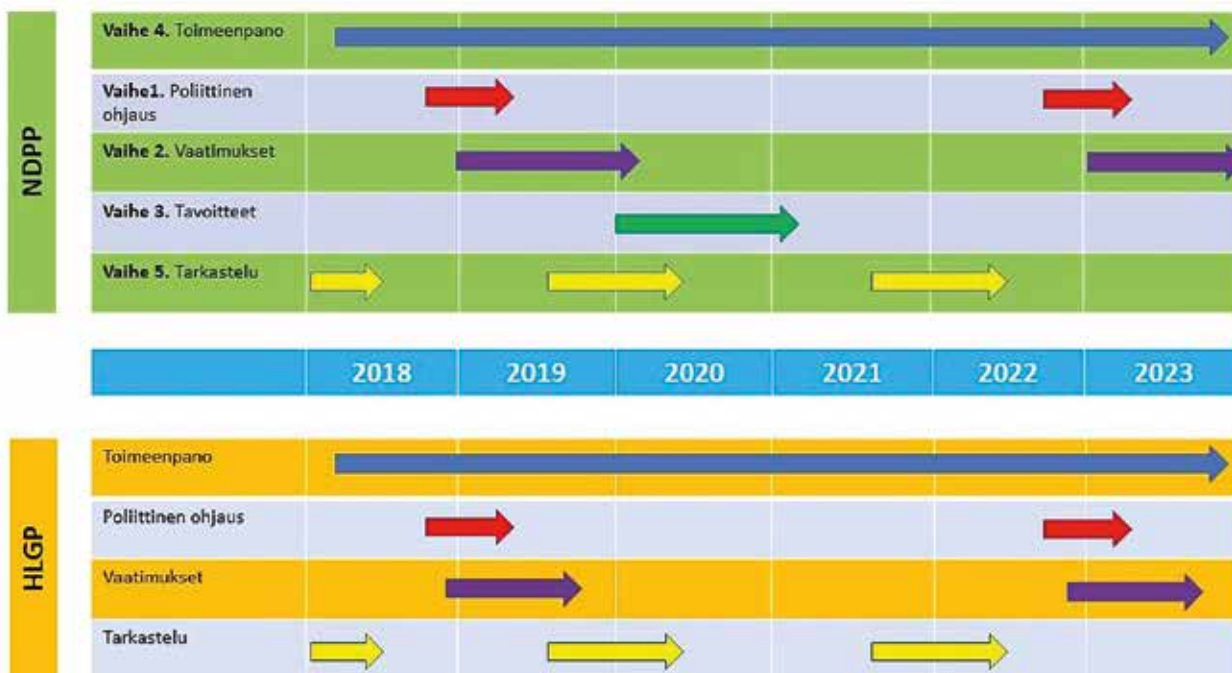
NDPP:n kokonaiskesto on neljä vuotta. Neljän vuoden syklin sisällä on myös kahden vuoden sykli, joka toteutetaan kaksi kertaa neljän vuoden aikana.

Edellinen täysi sykli toteutettiin vuosina 2019–2022. Uusin täysi sykli alkoi alkuvuodesta 2023 ja loppuu vuonna 2026. Yllättäviä suorituskykypuutteita, jotka voivat ilmetä esimerkiksi kriisinhallintaoperaatioissa, voidaan käsitellä myös NDPP:n syklin ulkopuolella. Vuoden 2016 uudistuksessa suunnitteluhorisontti jaettiin kolmeen osaan: lyhyeen (0-6 vuotta), keskipitkään (7-19 vuotta) ja pitkään (+20 vuotta). NDPP keskittyy lyhyeen ja keskipitkään suunnitteluhorisonttiin.

Euroopan unionilla on useita suorituskykyjen kehittämisen prosesseja (joille osalle on annettu myös suomenkielinen nimi), kuten Headline Goal Process (HLGP), EU:n suorituskykyjen kehittämisen suunnitelma (Capability Development Plan, CDP), Coordinated Annual Review on Defence (CARD) ja pysyvä rakenteellinen yhteistyö eli PRY (Permanent Structured Cooperation, PESCO).

Vuonna 2018 EU:n jäsenmaat päättivät, että HLGP muutetaan neljän vuoden sykliseksi prosessiksi, joka on ajallisesti ja taksonomisesti yhteneväinen NDPP:n kanssa. Ensimmäinen syklinen prosessi alkoi näin ollen vuonna 2019. HLGP on suorituskykyjen kehittämisen prosessi, jonka avulla pyritään kehittämään niitä suorituskykyjä, joita tarvitaan mahdollisissa EU:n kriisinhallinnassa. Periaate on sama kuin NDPP:ssä, jossa tarkastellaan kollektiivisen puolustuksen tarvitsemia suorituskykyjä.

Kuva 1. NDPP:n ja HLGP:n vaiheet ja aikautus.

HLGP sisältää samantyyppiset vaiheet kuin NDPP, pois lukien vaiheen kolme (tavoitteiden jakaminen ja asettaminen), koska EU:n prosessi perustuu vapaaehtoisuuteen. Kuvassa yksi on esitelty NDPP ja HLGP päävaiheet ja aikautus. EU:n prosesseista juuri HLGP on NDPP:tä vastaava prosessi ja nämä yhtäläisyydet ja myös eroavaisuudet esittelen myöhemmin tässä artikkelissa.

CDP on yksi EU:n merkityksellisistä suorituskyvyn kehittämisen prosesseista ja se muodostuu neljästä osasta (Strand A-D). Osat A ja D tulevat osana HLGP prosessia. Osa A on käytännössä ne suorituskykypuutteet, jotka HLGP-prosessissa on tunnistettu ja osa D on EU:n ja jäsenmaiden operaatioissa tunnistetut suorituskykytarpeet ja -puutteet.

Osa B tarkastelee tulevaisuuden vaatimuksia suorituskyvyille 20–30 vuoden päähän.

Osa C keskittyy jäsenmaiden suorituskyvyn hankkeisiin ja projekteihin.

CDP ei ole syklinen prosessi, vaan se päivitetään, kun jäsenmaat näkevät sen parhaaksi. Brysselissä on aloitettu työ CDP:n päivittämiseksi ja tavoite on saada se valmiiksi vuoden 2023 aikana. Edellinen versio on vuodelta 2018.

CARD-prosessissa pyritään muodostamaan tilannekuva jäsenmaiden panostuksista puolustukseen ja edesauttamaan yhteistyötä suorituskykyhankkeissa. CARD-prosessin historia on vielä suhteellisen tuore, ja se on viety läpi vasta kaksi kertaa, vuosina 2020 ja 2022. PRY keskittyy jäsenmaiden puolustuksen yhteistyöhankkeisiin, joita EU tukee.

PRY käynnistettiin joulukuussa 2017 ja tällä hetkellä yhteistyöprojekteja on käynnissä 60. Suomi on myös mukana useammassa hankkeessa, kuten esimerkiksi eurooppalaisessa ohjelmistoradiohankkeessa (ESSOR), jossa on mukana myös yhdeksän muuta EU:n jäsenvaltiota.

Prosessien vaiheiden yksityiskohdat

1. Poliittinen ohjaus

Naton puolustussuunnitteluprosessi ja EU:n HLGP alkavat aina poliittisella ohjauksella, joka käynnistää prosessien uuden neljän vuoden syklin. Naton poliittisen ohjauksen hyväksyvät maiden puolustusministerit ja prosessi tunnistaa myös mahdollisuuden päivittää ohjausta kahden vuoden päästä, mikäli siihen on tarvetta.

Poliittinen ohjaus ottaa kantaa vähintään poliittiseen, taloudelliseen, lainsäädölliseen, siviili- ja tek-

NATON SOTILAALLINEN SUORITUSKYKY MUODOSTUU JÄSENMAIDEN KANSALLISISTA RESURSSISTA, YHTEISESTÄ PUOLUSTUSSUUNNITTELUJÄRJESTELMÄSTÄ JA KOMENTO- JA JOUKKORAKENTEESTA.

nologiseen ympäristöön ja kehitykseen. Poliittinen ohjaus määrittää Naton tavoitetason (Level of Ambition, LoA), joka tarkoittaa käytännössä ainakin puolustussuunnittelussa käytettävien skenaarioiden perusteet, laajuuden, määrän ja tavoitteet. Lisäksi määritetään laadullisia suorituskykyvaatimuksia, jotka tukevat puolustussuunnittelun ja operaatioiden toteuttamista (esim. valmius, yhteistoimintakyky ja kielitaito).

EU:n viimeisin poliittinen ohjaus tunnetaan nimellä strateginen kompassi (Strategic Compass). Se julkistettiin keväällä 2022, ja se ohjaa HLGP:n sykliä vuosina 2023–2027. Strateginen kompassi ei kuitenkaan mene niin yksityiskohtaiselle tasolle, että se soveltuisi yksinään suorituskykyjen suunnittelua ohjaavaksi asiakirjaksi. Näin ollen kesällä 2022 julkaisiin täydentävä asiakirja (Detailed Orientation), joka antaa tarvittavalla tarkkuudella perusteet jatkokykentelylle. Perusteita ovat mm. käytettävien skenaarioiden määrä ja perusteet, aikamäärät ja tehtävät.

Kuten Naton vastaava asiakirja, myös EU:n poliittinen ohjaus määrittää sen tavoitetason, johon jäsenmaat ovat sitoutuneet.

2. Suorituskykyvaatimukset

Suorituskykyvaatimukset perustuvat molemmissa prosesseissa skenaarioiden käyttöön. Vaatimukset päivitetään prosessien mukaisesti kerran neljässä vuodessa.

Käytettävien skenaarioiden määrät ja yksityiskohdat ovat erilaiset molemmissa prosesseissa. Esimerkkinä skenaariosta voisi olla pelastusoperaatio luonnonkatastrofista tai muusta epävakauudesta johtuen, jolloin tietty määrä jäsenmaiden kansalai-

sia tulisi pystyä evakuoimaan annetussa aikamäärässä. Skenaarion luonteeseen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. toimintaympäristö, maantiede, etäisyydet, aikamäärät ja mahdollinen isäntämaatuki.

Naton ja EU:n prosessin lähestymistapa tarvittavien suorituskykyjen määrittämiseen poikkeaa toisistaan. NDPP:ssä muodostetaan skenaarion tarvitsema suorituskykyjen määrä (käytössä olevat joukot ja muut suorituskyvyt), joka sitten testataan skenaariolla ja lopputuloksena skenaarion tarvitsemia suorituskykyjä voidaan tarkentaa, mikäli testaamisen tulokset antavat siihen aiheita.

Kun kaikkien skenaarioiden tarvitsemat suorituskyvyt on saatu määritettyä, on lopputuloksena vaadittavien suorituskykyjen minimiluettelo Minimum Capability Requirements, MCR. Tämän luettelon joukoilla Natolla on kyky vasta kaikkiin niihin tilanteisiin ja skenaarioihin, jotka oli määritelty poliittisessa ohjauksessa.

HLGP:ssa muodostetaan kunkin skenaarion tarvitsema suorituskykyjen määrä kolmivaiheisen suunnitteluprosessin kautta. Ensimmäisessä vaiheessa itse skenaario luodaan niillä perusteilla, joista poliittinen ohjaus antoi (toimintaympäristön kuvaus, uhat, ympäröivä yhteiskunta, tehtävät, rajoitteet jne.) sekä laaditaan ylemmän johtoportaan perusteet (Poliittis-strateginen ohjaus, Military Strategic Option, MSO), toisessa vaiheessa skenaariolle tehdään operaatiosuunnitelma (Concepts of Operation, CONOPS) ja viimeisessä vaiheessa määritetään ne suorituskyvyt, joita CONOPS vaatisi, että se voidaan toteuttaa. Viimeisessä vaiheessa käytetään hyväksi erilaisia suunnittelutyökaluja, kuten esimerkiksi operaatioanalyysia ja teknistä laskentaa.

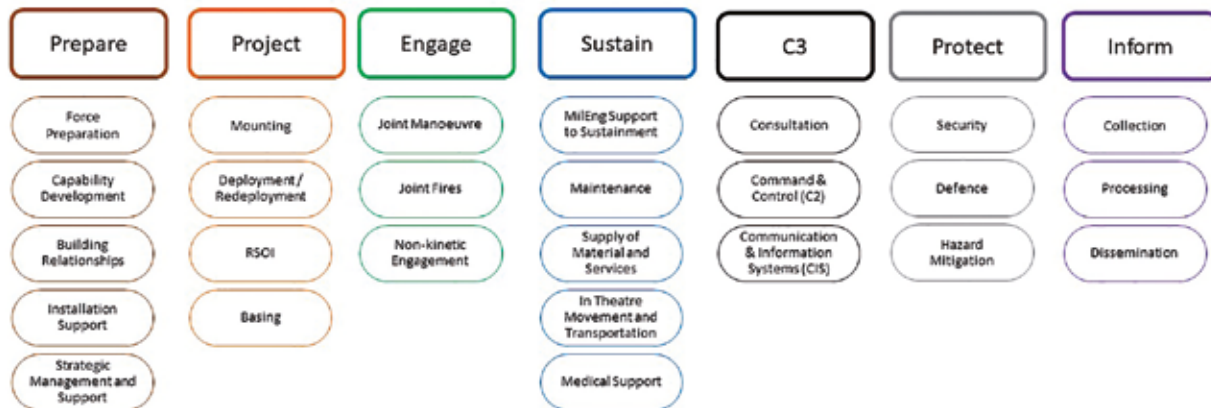
Kun yhden skenaarion tarvitsema suorituskykyjen määrä on saatu määritettyä, yhdistetään kaikkien skenaarioiden tarvitsemat suorituskyvyt ja saadaan tulokseksi suorituskykyluettelo Total Capability Requirements, TCR. TCR julkaistaan osana ”vaatimusluettelo”, Requirements Catalogue (RC), jossa kuvataan tarkemmin prosessin vaiheet, kunkin skenaarion suorituskykytarpeet sekä suorituskykyjen kokonaistarve.

NATO ja EU käyttävät yhteistä ja yhteensovitetua ”kieltä” puolustussuunnittelussa. Suorituskyky-taksonomia luo yhteisen perustan ja standardin, jonka perusteella toimijoilla on sama ymmärrys siitä, mitä suorituskyvyillä tarkoitetaan ja mitä niiltä vaaditaan. Suorituskykytaksonomia päivitetään myös kerran neljässä vuodessa. Natossa suorituskykykoodisto on nimeltään Capability Codes & Capability Statements (CC&CS) ja EU:ssa Capability Codes and Statements (EU CCS). Suorituskykykoodisto pitää sisällään vajaa neljäsataa ”koodia”, jotka on jaettu seitsemään pääluokkaan, joihin koodit on ryhmitelty.

Pääluokat ovat Prepare, Project, Engage, Sustain, C3, Protect ja Inform. Pääluokat voivat edelleen jakaantua useampiin alatasoihin, jotka luovat koodien tarkemman ryhmittelyn.

Esimerkiksi Engage-pääluokka jakautuu kolmeen alatasoon, jotka ovat Joint Manoeuvre, Joint Fires ja Non-Kinetic Engagement. Esimerkkeinä koodista on mm. ARM-H-BDE (Armoured Heavy Brigade), MILENG-WEL-DRL-TM (Military Engineering Well Drilling Team) tai S&R-DDR-SUPPORT (Disarmament Demobilisation and Reintegration Support). Kuvassa kaksi on esitelty suorituskykykoodiston pääluokat.

Kuva 2: Naton ja EU:n käyttämän suorituskykykoodiston pääluokat.

Nato ja EU tekevät puolustusyhteistyötä. Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg tapasi EU:n Ulkoasiainneuvoston kokouksessa EU-maiden puolustusministereitä viimeksi toukokuussa.

3. Tavoitteet

Tavoitteiden osalta Naton ja EU:n prosessit eroavat selkeästi. EU:ssa ei ole tavoitteita jäsenvaltioille, vaan prosessi perustuu vapaaehtoisuuteen. Natossa taas asetetaan jäsenmaille tavoitteita, jotka perustuvat jo aikaisemmin kuvattuun suorituskykyvaatimusten laatimisprosessiin. Tavoitteet määritetään kerran neljässä vuodessa. Peruseriaatteenä on tasapuolinen taakanjako ja kohtuullinen vaatimustaso.

Yksinkertaistettuna voidaan sanoa, että tavoitteiden määrä ja laatu riippuu jäsenmaan bruttokansantuotteesta. Julkisuudessa on arvioitu, että jos halutaan ennalta arvioida minkälaisia tavoitteita Suomi saisi, niin tulisi katsoa suurin piirtein samankokoisten Nato-maiden olemassa olevia tavoitteita. Ennen kuin kunkin maan tavoitteet vahvistetaan, niin ne käyvät läpi prosessin, jossa kukin maa voi antaa palautteen ehdotetuista tavoitteista (Multilateral Examinions).

Lopulta tavoitteet hyväksytään periaatteella ”konsensus miinus yksi” (näin ollen yksittäinen maa ei voi torjua sille asetettuja tavoitteita). Tavoitteet ja myös suorituskykyvaatimukset voivat olla määrälli-

siä tai laadullisia. Määrällisissä on yksinkertaisesti kysymys esimerkiksi siitä, kuinka monesta prikaatista, pataljoonasta, laivasta tai lentokoneesta on kyse. Laadullisia tavoitteita voi olla valmius tai onko joukko ja kalusto yhteensopiva Naton järjestelmien kanssa.

4. Tulosten tarkastelu

Tulosten tarkastelu toteutetaan sekä Natossa että EU:ssa kahden vuoden välein. Tarkastelu alkaa, kun jäsenmaat saavat vastataksaan puolustussuunnittelukyselyn, jota kutsutaan Natossa nimellä Defence Planning Survey (DPS) ja EU:ssa European Union Military Capability Questionnaire EUMCQ. Kysymyksessä on kuitenkin yksi ja sama kysely; mikäli maa kuuluu Natoon niin maa vastaa DPS:ään ja jos kysyessä on vain EU:n jäsen niin maa saa vastattavakseen EUMCQ.

Nato ja EU valmistelevat kyselyn yhdessä ja se palvelee molempien organisaatioiden tarpeita. Etuna tässä järjestelyssä on, että jäsenmaa saa vastattavakseen vain yhden kyselyn kahden sijasta. Näin ollen Naton DPS on Suomelle jo entuudestaan tuttu,

NATO PHOTO

Naton jäsenmaiden asevoimien komentajat muodostavat sotilaskomitean. Kenraali Timo Kivinen ja komitean puheenjohtaja amiraali Rob Bauer tapasivat Naton päämajassa 10. toukokuuta.

koska Suomi on useita kertoja jo vastannut vastaavaan EU:n kyselyyn.

Kun maat ovat vastanneet kyselyyn, niin sekä Nato että EU analysoivat vastaukset. Natolla keskiössä on se, miten jäsenmaa on edistynyt sille annetuissa tavoitteissa, lisäksi se tarkastelee sekä taloudellisten suunnitelmien että suorituskykyjen kehittämisen suunnitelmia. Taloudellisesta tarkastelusta voidaan nostaa esille yleisesti esillä ollut kahden prosentin määrärahatavoite puolustukselle bruttokansantuotteesta. Kun Nato on saanut vastaukset kysymyksiinsä, se laatii kullekin jäsenmaalle raportin NATO Staff Analysis, jossa käydään läpi maan puolustuspolitiikkaan ja suorituskykyihin liittyviä asioita. Siinä käsitellään kaikki Naton puolustushaarat suorituskyvykköidistön pääluokkien tarkkuudella. Kun raportin luonnos on valmis, se ja tarkennettavat kysymykset lähetetään jäsenmaalle tarkastettavaksi.

Prosessiin kuuluu Naton delegaation vierailu kuhunkin jäsenmaahan. Vierailu kestää pari päivää ja sen aikana raportti ja tarkennukset sekä korjaukset käydään yhdessä läpi. Raportti käsitellään läpi ”puolustushaarojen” mukaisissa työryhmissä, joissa on edustettuna Naton ja jäsenmaan asiantuntijat. Vierailun lopuksi delegaatio esittelee jäsenmaalle päivitetyn raportin. Useimmissa Naton jäsenmaissa nämä vierailut ovat olleet paikallisen pääesikunnan johtamia, mutta joissakin maissa prosessin johtaa paikallinen puolustusministeriö.

HLGP:n prosessissa tulosten tarkastelu on huomattavasti pelkistetympää kuin edellä kuvattu Naton prosessi. Painopisteenä on tarkastella kehitystä edellisestä syklistä ja selvittää mahdollisia väärinymmärryksiä. Yleensä vierailu jäsenmaassa on synkronoitu Naton vierailun kanssa ja se tapahtuu

joko ennen tai jälkeen Naton vierailun. Vierailun pituus on yleensä muutaman tunnin mittainen.

Naton delegaation koko on toistakymmentä ihmistä, kun taas EU:n vastaavan vahvuus on muutama ihminen. Yleensä EU:n vierailuun on liitetty myös CARD:iin liittyvä tapaaminen, jonka johtaa European Defence Agency (EDA). CARD käyttää laajasti tietopohjanaan samaa kyselyä kuin NDPP ja HLGP. Tarkastelujen lopputuloksena syntyy ”joukkoluettelo” Force Catalogue (FC), jossa on kuvattu EU:n saatavilla olevat suorituskyvyt. Kun jäsenmaat ovat vahvistaneet FC:n, niin EUMS laatii analyysin suorituskykyjen tavoitetasoa (RC) ja käytettävissä olevien suorituskykyjen (FC) tilanteesta.

Analyysin nimi on ”edistymisluekko”, Progress Catalogue, jossa kuvataan tarkasti, miten EU:n suorituskykyjen kehittäminen on edennyt ja mitkä ovat tärkeimmät puutteet (tärkeimmistä puutteista käytetään termiä High Impact Capability Goals, HIGS).

5. Toimeenpano

Puolustus suunnittelussa toimeenpano tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joilla pyritään kehittämään suorituskykyjä. Naton prosessissa on luonnollisesti kyse niistä suorituskyvyistä, jotka maille on annettu tavoitteina (target), kun taas EU:n puolella ollaan kiinnostuneita yleisestä kehityksestä suorituskykyjen suhteen.

Naton peruseräaateena on tarkastella suorituskykyjä kokonaisvaltaisesti, mikä tarkoittaa käytännössä DOTMPLFI suorituskykymallin mukaista tarkastelua (Doctrine, Organisation, Training, Material, Leadership, Personnel, Facilities ja Interope-

rability). Toimeenpano voidaan tehdä yksittäisen maan omina hankintoina ja kehittämisenä tai monikansallisina yhteistyöhankkeina. Hankkeita voidaan tukea, erityisesti jos niillä pystytään vastaamaan Naton priorisoiimiin suorituskykypuutteisiin

Tulevaisuus

Naton puolustus suunnittelussa alkoi uusi neljän vuoden suunnittelusykli tämän vuoden alusta. Kevätkesällä 2023 jäsenmaat saavat vastattavakseen uuden kyselyn (DPS), jonka perusteella Naton delegaatiot aloittavat vierailut jäsenmaissa osana tulosten tarkastelua.

Suomi tuntee jo osaltaan prosessin. Nyt osana Natoa prosessin luonne muuttuu ja Suomi tulee saamaan Natolta tavoitteita, joiden toteutumista se ja muut liittolaiset tulevat seuraamaan ja arvioimaan. Prosessi on looginen ja hyvin ohjeistettu. Nato järjestää oman kurssinsa puolustus suunnittelusta, joten nämä yksityiskohdat on varmasti nopeasti opittu ja omaksuttu. Nato ei todennäköisesti odota, että Suomelle annetut tavoitteet ovat valmiita heti, vaan tärkeintä on, että kykenemme etenemään suorituskykyjen kehittämisessä suunnitelmallisesti sekä tavoitteellisesti, jolloin lopulta tuotamme tai rakennamme meille osoitetun suorituskyvyn.

EU:n puolelta mikään ei todennäköisesti tule muuttumaan suorituskykyjen kehittämisen prosesseissa. Yhteistyö luonnollisesti tulee syvenemään, kun jäsenmaat oppivat käyttämään näitä prosesseja ja niiden antamia taloudellisia mahdollisuuksia paremmin. ■

FORCIT
D E F E N C E

LAND SYSTEMS SUCH AS
SENTRY
A NEW GENERATION ANTI-TANK MINE SYSTEM

UNDERWATER SYSTEMS SUCH AS
BLOCKER
INSENSITIVE MUNITIONS INFLUENCE MINE

sales.defence@forcit.fi

Reserviläiset kouluttajina

Maanpuoluskoulutus MPK:n
Etelä-Suomen maanpuolustuspiirin
ja Kaartin jääkäriyrykmentin yhteistyö
reserviläisten koulutustapahtumissa.

TEKSTI **VESA LAITONEN**

Eversti

Kaartin jääkärirykmentin apulaiskomentaja

KUVAT **PUOLUSTUSVOIMAT**

Yhteistyön käynnistävät vuosittain joukko-osaston antamat perusteet ja ohjaus reservin koulutukselle. Ohjaus perustuu joukko-osaston operatiivisiin perusteisiin pohjautuvaan koulutustarpeeseen. MPK suunnittelee ohjauksen perusteella koulutustarjonnan, jonka keskiössä on erityisesti paikallispataljoonan joukkojen osaamisen kehittäminen.

Koulutus toteutetaan valtaosin sotilaallisia valmiuksia palvelevana SOTVA-koulutuksena. Puolustusvoimien ja MPK:n tiivistyneessä kumppanuudessa MPK:n sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus on paketoitu koulutusohjelmiksi, joilla varmistetaan Puolustusvoimien ohjauksen toteutuminen, hyvien käytänteiden leviäminen ja ajantasaisin aineisto koulutuksen tueksi. Puolustusvoimat on hyväksyvä taho näissä sotilaallisia valmiuksia palvelevissa koulutusohjelmissä.

Yhteistyö koulutustapahtumissa

Joukko-osasto tukee MPK:n järjestämää koulutusta esimerkiksi tiloilla, koulutusmateriaalilla ja ajoneuvoilla. MPK:n koulutuksissa reserviläiset harjoittelevat pääosin Puolustusvoimien kalustolla, joka todennäköisesti kuuluu myös reserviläisten SA-kalustoon.

Uuden VMP-lain (laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta) myötä MPK on pystynyt kesästä alkaen käyttämään SOTVA-koulutuksessa myös Puolustusvoimien aseita ja ampumatarvikkeita. Uusimmat koulutusvälineet ovat käytössä MPK:n kursseilla. Viimeisimpänä on hyödynnetty sisäampumasi-

TAVOITE ON, ETTÄ JOUKKUEEN KOKOISELLA OSASTOLLA ON PALKATTUUN HENKILÖKUNTAAN KUULUVA VANHEMPI KOULUTTAJA JA RESERVILÄISET TOIMIVAT APUKOULUTTAJINA.

mulaattoria, johon on järjestetty kouluttajakoulusta. Tämä on mahdollistanut reserviläisten koulutuksen sisäämpumasimulaattorilla ilman palkatun henkilökunnan tukea.

Kursseilla hankittu osaaminen käyttöön

Joukko-osastolla on tiivis yhteistyö MPK:n valmiuspäälliköiden kanssa. Reserviläinen kouluttautuu MPK:n kursseilla mahdollisesti kokonaan uuteen osaamisalueeseen. Valmiuspäälliköt voivat hankitun osaamisen perusteella tehdä joukko-osastolle esityksiä reserviläisten sijoittamisesta SA-tehtäviin.

Vastaavasti joukko-osasto voi esittää valittuja kursseja reserviläisille, jolloin reserviläiset saadaan hakeutumaan juuri heidän poikkeusolojen tehtäväänsä hyödyttävälle kursselle.

MPK:n toiminnassa kartutettu osaaminen ja hankitut lisenssit, kuten ammunnanjohtajan ja ensiapuhenkilön oikeudet, ovat hyödyllisiä kertausharjoituksissa, Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa ja poikkeusolojen tehtävissä. Iso osa MPK:n SOTVA-kursseista kerryttää reserviläiselle myös rinnasteisia kertausharjoitusvuorokausia.

Hakeutuminen maakuntakomppanioihin

Maakuntakomppanioihin rekrytoituminen tapahtuu MPK:n kautta. Maakuntakomppanian toiminnasta kiinnostunut reserviläinen hakeutuu MPK:n järjestämään koulutuskokonaisuuteen.

Koulutus sisältää kaksi intensiivistä koulutusviikonloppua, jotka keskittyvät taistelijan perustaitoihin. Koulutuskokonaisuus sisältää kalustokoulutusta, taistelukoulutusta, ase- ja ampumakoulutusta sekä fyysistä koulutusta, joka on käytännössä jalkamarsi. Näitä koulutuskokonaisuuksia järjestetään 2023 kuusi kappaletta eli 12 koulutusviikonloppua.

Ase- ja ampumakoulutuksella hankitaan tehokas ja turvallinen aseiden käyttötaito.

Läpäisty koulutus on merkki hyvästä motivaatiosta ja antaa perusteet turvalliseen aseeseen käsitteeseen. Koulutuskokonaisuuden käytyään reserviläinen tekee sitoumuksen Puolustusvoimille, minkä jälkeen Puolustusvoimat tekee mahdollisen sijoittamisen maakuntakomppaniaan, ottaen huomioon sijoitetun maakuntakomppanian päällikön mahdollisen kannanoton sijoituksesta. KAARTJR:iin sijoitetun MAAKK:n päälliköiden osaamista on tavoitteena lisätä 2023 kouluttamalla heidät alueellisilla maanpuolustuskurssilla.

Reserviläiset kouluttajina

Esimerkkinä kokemuksia Kaartin jääkäriyrykmentin paikallispuolustusharjoituksesta KEHÄ2/22.

Reservin kouluttajien käytön suunnittelu pohjautuu toiminnan ja resurssien suunnittelun ja seurannan prosessiin. Vuosittainen kouluttajien tarve suunnitellaan osana muita henkilöstöresursseja. Tarve-esityksessä on eritelty eri aselajien ja toimialojen kouluttajatarve. Paikallispuolustusharjoituksissa tarve on noin 60 kouluttajaa. Esimerkkeinä tehtävistä, joissa reserviläiskouluttajia hyödynnetään, ovat joukkueiden kouluttajatehtävien lisäksi perustamiskeskuksen tehtävät ja tietojärjestelmäkoulutus.

MPK toimitti esityksen harjoitukseen käskettävistä reserviläiskouluttajista koulutusosastolle, joka tarkasti ja valitsi käskettävät kouluttajat. Valitut kouluttajat ovat ensisijaisesti taistelu- ja ampumakoulutusyksikköön sijoitettuja reserviläisiä. Toissijaisesti käytetään MPK:n kouluttajapooliin kuuluvia reserviläisiä. Kouluttajasitoumuksen allekirjoittaneita reservinkouluttajia on Uudellamaalla yli 400 henkilöä.

Ennen harjoitusta pääkouluttajat informoivat reserviläiskouluttajia tarkemmin harjoituksessa tarvittavasta osaamisesta ja antoivat samalla perusteita harjoitukseen valmistautumisesta. Osalle kouluttajista pidettiin Puolustusvoimien vapaaehtoinen harjoitus (PVVEH), jossa varmistettiin ja ajantasaitettiin kouluttajien osaaminen esimerkiksi käytettävien järjestelmien osalta.

Harjoituksen aikana pääkouluttajat mentoroiivat reserviläiskouluttajia ja antoivat harjoituksen päätteeksi palautteen koulutusosaamisesta. Koulutusosasto lähetti harjoituksen jälkeen vaikuttavuudenarvioinninraportin MPK:lle. Mikäli joukossa olisi ollut soveltumattomia reserviläiskouluttajia tai havaittu selkeitä osaamisvajeita, ne olisi tässä yhteydessä tiedotettu MPK:lle. Käytäntö on kuitenkin

MAANPUOLUSTUSKOULUTUS MPK

Maanpuolustuskoulutus MPK tarjoaa koulutusta kaikille, jotka ovat kiinnostuneita sotilastaitojensa tai yleisten turvallisuustaitojensa ylläpitämisestä, kehittämisestä ja laajentamisesta. Maanpuolustustahtoaan voivat MPK:n toiminnassa toteuttaa niin SA-joukkoon sijoitetut, tavalliset kansalaiset, työnantajan palvelukseen varatut kuin varareserviin kuuluvatkin. Koulutusta on saatavilla sekä sotilaille että siviileille ja kaikille sukupuoleen katsomatta.

MPK:n toimintaa ohjaa ja valvoo puolustusministeriö.

Verkkosivut: <https://mpk.fi>

osoittanut MPK kouluttajien valinnan onnistuneen hyvin, ja palaute on ollut positiivista.

Tavoite on, että joukkueen kokoisella osastolla on palkattuun henkilökuntaan kuuluva vanhempi kouluttaja ja reserviläiset toimivat apukouluttajina. Käytännössä reserviläiskouluttaja usein kouluttaa joukkuetta tai vastaavaa yksin. Mikäli reserviläiskouluttajia käytetään tukemaan varusmieskoulutusta, tulee valmentavan koulutuksen olla pidempi.

MPK:n vahvistunut asema Puolustusvoimien strategisena ja operatiivisena kumppanina näyttäytyy Etelä-Suomen maanpuolustuspiirin toiminnassa myös siten, että MPK:n alueellisia varautumisharjoituksia (kotiseutuharjoituksia) toteutetaan samanlaisesti paikallispuolustusharjoitusten kanssa, osittain yhteisessä tilannekehityksessä. MPK:n toimeenpanemat esikuntaupseerikurssit antavat erinomaiset pohjat PAIKPE eri tehtäviin ja tietojärjestelmiin. Erityisesti MATI2 -koulutus luo vankan pohjan kyseisen tietojärjestelmän käyttöön.

MPK:n rooli on myös merkittävä järjestökentän osallistumisen koordinoinnissa harjoituksiin. Erityisesti nyt kun kertausharjoitusten määrä on kasvanut, reserviläiskouluttajien merkitys korostuu, vaivauttavathan he samalla palkattua henkilökuntaa tarvittaessa muihin tehtäviin. ■

Mekanisoitujen joukkojen reservi on valmiina

Maavoimien Hammer 22 -harjoitus osoitti myös reserviläisten ammattitaidon kansainvälisessä sotaharjoituksessa.

TEKSTI **RAINER KUOSMANEN**
Eversti
Panssariprikaatin komentaja

KUVAT **PUOLUSTUSVOIMAT**

Maavoimien mekanoitu harjoitus Hammer 22 toteutettiin marraskuun alussa poikkeuksellisesti kahden viikon mittaisena. Puolustusvoimien saama lisärahoitus mahdollisti harjoitukseen käskettyjen reserviläisten määrän merkittävän lisäämisen. Panssariprikaatin johtamaan harjoitukseen osallistuivat kaikki mekanoituja joukkoja kouluttavat Maavoimien joukko-osastot, harjoituksen kokonaisvahvuuden ollessa yhteensä noin 4000 henkeä. Muun muassa Karjalan prikaati sai tässä harjoituksessa koulutettua merkittävän määrän mekanoituja joukkojaan, kun heidän muodostamansa pataljoonan taisteluosastot osallistuivat molempiin harjoitusviikkoihin.

Yhdysvallat oli mukana harjoituksessa

Kansainvälisenä kumppanina oli tällä kertaa Yhdysvaltojen maavoimista panssaritiedusteluun erikoistunut noin 170 henkilön vahvuinen joukko (6/9/1CA-VD) M1 Abrams -taisteluvaunuineen sekä Bradley-jalkaväen taisteluaoneuvoinen.

Reserviläisistä muodostetut perustamiskeskukset perustivat ison osan harjoitusjoukoista. Panssariprikaatin joukkoja perustettiin kahden päivän ajan Hämeenlinnan seudulla. Ammattitaitoinen, reserviläisten toimeenpanema perustamiskeskus osoitti jälleen suorituskykynsä, varsinkin kun joukkokohtais-

ta materiaalia jaettiin totuttua enemmän. Kun kelloimme varuskunnan portille saapuneen reserviläisen varustamista, niin Perustamiskeskuksen esikunnalla oli aktiivisten liikekannallepano- eli LKP-upseereiden tuella koko ajan hyvä tilannekuva perustamisen etenemisestä.

Perustamiskeskukseen kuuluvassa moottoriajoneuvojen ottoelimestä ajoneuvoalan siviiliammattilaiset varmistivat moottoriajoneuvojen käytettävyyden perustettaville joukoille.

Motivaatiotaso oli korkea

Palvelukseen käsketyistä reserviläisistä yli puolet osallistui kertausharjoitukseen ensimmäistä kertaa ja korkea motivaatio harjoitusta kohtaan oli käsin kosketeltavissa.

Pääosa reserviläisistä oli ollut varusmiespalveluksessa vuosina 2017–2020, joten nyt oli erinomainen mahdollisuus harjoitella pataljoonakokonaistuuksina varusmiesajastaisten komppaniaharjoitusten jatkoksi. Jotain yksittäisten sotureiden motivaatiosta kertoo seuraavanlainen tapaus: Kertausharjoituksen johtaja soitti taisteluharjoitukseen käsketyille reserviläiselle, että et ole saapunut kertausharjoitukseen. Reserviläinen kertoi, ettei hän ole saanut käskyä, mutta voi tietysti tulla, jos se vielä on mahdollista – ja olihan se. Reserviläinen oli soiton aikaan Saariselällä lintumetsällä Panssariprikaatissa aliupseerikurssia suorittavan pikkuveljensä kanssa. Veljekset ajoivat yötä myöten Tampereelle vanhempiensa luokse, jossa lyhyet kolmen tunnin yöunet kello 3.00–6.00 ja jo kello 8.00 mennessä kaksikko oli Panssariprikaatissa valmiina varustamiseen.

"YHDESSÄ MEISSÄ ON VOIMAA
JA SAADAAN NOPEASTI
KALUSTO TAKAISIN KENTÄLLE.
HOMMIA ON OLLUT ENEMMÄN
KUIN VARUSMIESAIKANA."

tiosta kertoo seuraavanlainen tapaus: Kertausharjoituksen johtaja soitti taisteluharjoitukseen käsketyille reserviläiselle, että et ole saapunut kertausharjoitukseen. Reserviläinen kertoi, ettei hän ole saanut käskyä, mutta voi tietysti tulla, jos se vielä on mahdollista – ja olihan se. Reserviläinen oli soiton aikaan Saariselällä lintumetsällä Panssariprikaatissa aliupseerikurssia suorittavan pikkuveljensä kanssa. Veljekset ajoivat yötä myöten Tampereelle vanhempiensa luokse, jossa lyhyet kolmen tunnin yöunet kello 3.00–6.00 ja jo kello 8.00 mennessä kaksikko oli Panssariprikaatissa valmiina varustamiseen.

Maakuntakomppanian heitinryhmä Hammer 22 -harjoituksessa.

Hammer 22 -harjoitus mahdollisti tutustumisen kumppanimaan taisteluvälineisiin.

Joukkotuotetun reservijoukon osalta oli helppo havaita, että ne jatkavat aina siitä, mihin on kotiutumisen yhteydessä jääty; odotettiin kaveria pukeutumisessa, seuraavaan paikkaan mentiin yhdessä – varusmiespalveluksessa muodostuneet ystävyys-suhteet ovat todellakin vahvoja.

Itse harjoituksessa reserviläiset toimivat taistelevissa joukoissa joka tasolla alkaen taistelevien joukkojen huollon tuesta iskuportaan yksiköiden taistelijoihin sekä päällystöön ja aina pataljoonan taistelunjohtokeskukseen saakka. Harjoituksen rakenne mahdollisti kaikille tehtävästä riippumatta nousujohteisen kehittymisen. Oppimista tuettiin monipuolisella palautteella taistelujen kulusta.

Johtaminen muuttuvissa tilanteissa toimi

Mekanisoitu harjoitus luo runsaasti erilaisia taistelutilanteita, joissa tilannekuva ja johtaminen sekä yksittäisten sotilaiden kyky reagoida muuttuviin tilanteisiin korostuvat. Aselajien toimiva yhteistyö on takeena menestymiselle suorituskykyistä vastustajaa vastaan alati liikkuvassa taisteluasetelmassa.

Kansainvälisenä kumppanina harjoituksessa ollut Yhdysvaltojen maavoimien panssaroitu tiedusteluyksikkö oli Pohjankankaalla heille vierammassa maastotyyppissä ja osittain metsäisessä maastossa heillä kesti pari päivää mukautua lyhyisiin tähytystetäisyyksiin sekä peitteisessä maastossa ripeästi eteneviin panssarijääkäreihimme. Yhdysvaltojen joukko toi harjoitukseen mielekkään lisäelementin ja jälleen saatiin todennettua, että yksikkömme kykenevät hyvään yhteistoimintaan kansainvälisen kumppanin kanssa. Harjoituksen ampumavaiheessa yhdysvaltalaiset johtivat myös suomalaisten tuliyksiköiden tulta.

Paikallis- ja maakuntajoukot mukana

Mekanisoitu harjoitus soveltuu myös joidenkin paikallisjoukkojen osien harjoittamiseen. Nyt mukana olivat kahden maakuntakomppanian kevyet kranaatinheitinjoukkueet. Henkilöt oli sijoitettu ja koottu joukkueeksi tähän harjoitukseen ensimmäistä kertaa, ja parin päivän intensiivisen koulutuksen jälkeen joukkueet toimivat tehokkaasti.

Reservin vaununjohtaja tähyystää keskittyneesti etumaastoa.

Varusmiesten rooli on syksyn harjoituksessa ollut perinteisesti kevään harjoitusta pienempi. Tässä harjoituksessa Porin prikaati muodosti pääosan pataljoonastaan joukkotuotannossa olevilla varusmiehillä. Varusmiesten suoritukset palveluksensa loppuvaiheessa antoivat hyvän kuvan koulutusjärjestelmämme toimivuudesta. Nuorille sotureille myös englannin kielellä toimiminen kansainvälisen kumppanin kanssa oli hyvin luontevaa.

Hammer 22 mekanisoitu harjoitus osoitti jälleen, että reserviläiset ovat oma-aloitteisia ja elämäkokemuksen mukanaan tuomalla varmuudella voivat vaikuttaa myös asioiden toimeenpanoon.

Seuraavassa kunnossapitoyoukkueen soturin kuvaava kommentti: *”Meitä on asentajia eri kalustoille, mutta kun hinauspanssarivaunuryhmä tuo*

korjattavan vaunun meille, niin riippumatta kalustomallista kaikki osallistuvat korjaamiseen ja kymppinä toimii kyseessä olevan kaluston asentaja. Yhdessä meissä on voimaa ja saadaan nopeasti kalusto takaisin kentälle. Hommia on ollut enemmän kuin varusmiesaikana.”

Koulutus ja harjoitukset tuovat tulosta

Panssariprikaatin johtama Hammer 22 oli perinteisesti vaativa harjoitus niin kantahenkilökunnalle kuin koulutuksessa olleille reserviläisille sekä varusmiehille. Mekanisoitujen joukkojen varusmiesjoukkotuotanto ja nyt nähdyn kaltaiset, vuosittaiset kertausharjoitukset ovat taanneet sen, että pääosa maavoimien mekanisoidusta suorituskyvystä on osaamisen näkökulmasta ajan tasalla. ■

> KOMMENTTI

Mika Ylönen
Edunvalvontapäällikkö
Upseeriliitto

Ammattiupseereilla on jakamaton vastuu toiminnan turvallisuudesta

Osaava ja maanpuolustushenkinen on reservi tärkeä

Laadukas varusmies- ja kertaava reservin koulutus ovat äärimmäisen tärkeitä kokonaisuuksia sotilaallisen maanpuolustuksen sekä maanpuolustustahdon näkökulmasta. Siitä kertovat myös joukkojen komentajat edellisissä artikkeleissaan.

Ei vain joko tai

Asevelvollinen varusmies ja reserviläinen tarvitsevat turvallisen harjoitusympäristön. Jokaisen harjoitteen takana on palkattuun henkilöstöön kuuluva sotilas, jolla on päiväkäsytetty pätevyys johtaa harjoituksia.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että peruskoulutettu ”johtaja” pystyy aidosti huolehtimaan hänelle käsketyn joukon valvonnasta. Vahinkoja sattuu, kun tehdään paljon asioita. Kun jotain sattuu, asia tutkitaan. Onko reserviläiskouluttajan ja palkatun henkilöstön näissä tilanteissa tarvitsema tuki kohdallaan?

Ehdimmekö oppia kokemuksista?

Monikansalliset harjoitukset Suomessa ovat arkipäivää, se kehittää sekä kotimaan, että Naton suorituskykyä. Suomi on hyvä alue joukkojen harjoituttamiseen. Yhteensopivuus lisääntyy vain siten, että kokemusta kerätään, analysoidaan ja kirjoitetaan järkevään muotoon, jota taas sovelletaan jatkossa.

Yksi Ukrainan sodan oppi on se, että toimintaympäristö ja taistelu elää muutoksessa ja muutoksesta. Palkatun henkilöstön tärkeä rooli ja vastuu on viedä kokemukset käytäntöön. Käytännössä nuoret upseerit ja aliupseerit perusyksiköissä ovat suurimman vastuun päällä.

Perusyksikkömme pelaavat suurilla peliminuuteilla ja vastuuroolissa, tuemmeko heitä oikein ja riittävästi?

Neuvostoimperiumi Gorbatshovista Putiniin

TEKSTI **ERKKI SINIVAARA**
FT, komentaja evp.

Berliinin muuri murtui vuonna 1989. **Neuvostoliiton imperiumi** hajosi sen jälkeen kahdessa vuodessa. Stalinin väkivalloin toteutettu vaikutusalue pirstoutui. Idän ja lännen välinen ideologinen vastakkainasettelukin näytti päättyneen – hetkeksi.

Neuvostoliitossa oli paljon tyytymättömyyttä. Talous oli tehotonta ja kilpavarustelu USA:n kanssa oli kallista. Arki oli kurjaa tavalliselle ihmiselle. Maan ympäristöongelmat pahenivat pahe-
nemistaan, kun raskaan teollisuuden tuotantoa kasvatettiin riistämällä luonnonvaroja ja piittaamatta jätteiden jälkikäsitte-
lystä. Tästä seurasi väestölle terveydellisiä ongelmia, joka näkyi eliniän laskuna.

Sosialismista kohti länttä

Maan sisäisten ongelmien ratkaisemiseksi **Leonid Brezhnev**in pysähtyneisyyden ajan jälkeen **Mihail Gorbatshov** aloitti Neuvostoliiton kasaantuneiden ongelmien ratkaisemiseksi vuonna 1985 uudistus-

ohjelman. Gorbatshovin vuosia harjoittama uudistuspolitiikka katkesi kuitenkin 19.8.1991 vanhoillisten kommunistien vallankaappausyritykseen.

Kaappaajien tavoitteena oli estää reunavaltioiden ero Neuvostoliitosta, talouden tervehdyttäminen ja poliittiset uudistukset. Kaappaus oli huonosti suunniteltu. Koko draama olikin ohitse kolmessa päivässä. Krimillä vangittuna ollut Gorbatshov palasi Moskovaan, mutta hän ei enää ollut vallankahvassa, vaan näytelmän sankariksi oli noussut presidentti **Boris Jeltsin**. Hän astui presidentin virkaan 18.7.1991. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, jolloin tuhatvuotisen Venäjän päämies oli valittu vapaissa vaaleissa. Valtaan päästyään Jeltsin julisti: ”*Meidän maaperällämme toimeenpantu sosialismin kokeilu oli murhenäytelmä kansallemme, ja se on vahinko, että se tapahtui juuri meidän alueellamme. Olisi ollut parempi, jos kokeilu olisi edes tehty jossain pienemässä maassa, jolloin olisi yhtä hyvin selvinnyt, että kyseessä oli utopistinen, joskin kaunis ajatus*”.

Neuvostoliitto hajoaa

Joulukuun alussa 1991 Neuvostoliiton imperiumi lakkasi olemasta. Historian pyörä oli kierähtänyt täyden kierroksen taaksepäin taannuttaen uudeleen syntyneen Venäjän melkein siihen tilaan, johon se oli ajautunut keisarikunnan romahdettua vuonna 1917.

SOTILASALAN MUSEOT OVAT AVOINNA

Mannerheimin
**MUSEO
MUSEET**

www.mannerheim-museo.fi
+358 (0)9 635 443
Avoinna pe-su klo 11-16

MUSEO MILITARIA
THE ARTILLERY, ENGINEER AND SIGNALS MUSEUM OF FINLAND

www.museomilitaria.fi

TALVISOTAMUSEO

Väinämöinen 11, KUHMO

Kuhmon alueen

talvisodan aikaiset tapahtumat

Avoinna:

Kesäkuussa ma-pe klo 9-15

Heinä-elokuussa ma-su klo 9-16

1.9.-31.12. ma-pe 9-15

museo@kuhmo.fi

www.kuhmo.fi/talvisotamuseo

Hankoniemen Rintamamuseo

Bunkkerimuseo Irma

Näyttelyt | Sotapolku | Kanttiini | Opastukset

Opastettuja kierroksia myös maastossa ja saaristossa

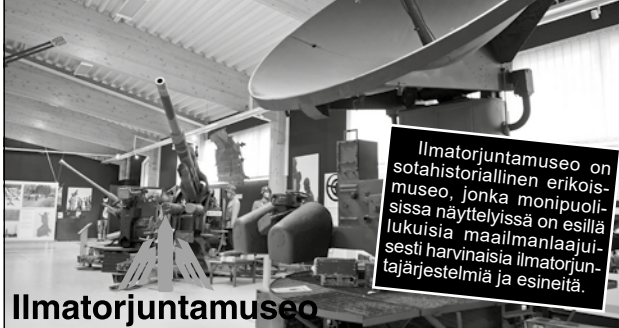
Multifoto

www.rintamamuseo.fi

Ilmatorjuntamuseo

- sotahistoriallinen museo Tuusulassa

Ilmatorjuntamuseo on sotahistoriallinen erikoismuseo, jonka monipuolisissa näyttelyissä on esillä lukuisia maailmanlaajuisesti harvinaisia ilmatorjuntajärjestelmiä ja esineitä.

Ilmatorjuntamuseo

Klaavolantie 2 04300 Tuusula. p. 040 314 3470

Avoinna: Kesäkaudella 16.5.-31.8. ti-su 11-17

Muina aikoina ke-su 11-17

www.ilmatorjuntamuseo.fi • FB: ilmatorjuntamuseo

Sotilas- ja sotahistoriaa vanhalla kasarmialueella tykistö-, pioneeri- ja viestiaselajien omassa museossa!

Uusi vaihtuva näyttely:

Uskollinen kumppani -

Hevonen sodassa ja rauhassa

Avoinna kesäkaudella joka päivä

klo 10-17 (suljettu 23.6.),

1.9. alkaen ti-su klo 11-17.

Tervetuloa!

Vanhankaupunginkatu 19, Hämeenlinna

040 450 7479, asiakaspalvelu@museomilitaria.fi

SUOMEN ILMAVOIMAMUSEO

Lentokoneita, esineitä ja tarinoita koko Suomen Ilmavoimien satavuotisen historian ajalta.

Tikkakoskentie 125, Tikkakoski
ilmavoimamuseo.fi

www.salpakeskus.fi

Tunnetko
Salpalinjan historian?
Tule tutustumaan.

Miehikkälän
**SALPALINJA-
MUSEO**

Viirolahden
**BUNKKERI-
MUSEO**

» **avoinna:**
kesä-elokuussa
ma-su 10-18,
syyskuussa ke-su 10-18
» puh. 044 383 5091
» Säästöpirtintie 70,
49700 Miehkälä

» **avoinna:**
kesä-elokuussa
ma-su 10-18,
syysk. pe 10-18, la 10-16
» puh. 040 710 7339
» Vaalimaantie 1318,
49960 Ala-Pihlaja

SOTILASALAN MUSEOT OVAT AVOINNA

PANSSARIMUSEO

Sotahistoriaa parhaimmillaan ja vähän ajankohtaistakin.

*Tule bongaamaan
Kuningastiikeri*

Königstiger Tiger II
Pz. Kpfw VI Ausf. B
nähtävillä 30.9. asti.

*Senraa
ilmoittelunamme*

www.panssarimuseo.fi

Salon Itsenäisyyden Museo

Torikatu 7

Avoinna sopimuksen mukaan:

Matti Rajasaari 040 8469398
Tapani Havia 0400 522958

Vapaus- ja jatkosotien aineistoa

Uutuutena AKS-huone ja
Bertil Förbom-osio jääkärien paluusta.

Uusi museosite.

AVOINNA

13.5.–3.9.
klo 11.00–18.00,
su klo 12–16

Kesä- ja syyskuussa ti–su
Heinä- ja elokuussa
joka päivä

RUK-museo

Kadettikoulunkatu 8 Muina aikoina tilauksesta
49400 HAMINA 0400 774 409 tai
www.rukmuseo.fi ruk.museo@gmail.com

Käy myös verkkokaupassamme!

Avoinna 1.6.–31.8. joka päivä 10–17,
muulloin ke–su 11–16
Jääkärintie 6–8, Mikkeli
puh 015 369 666

www.jalkavakimuseo.fi
jalkavakimuseo@jalkavakimuseo.fi
Jalkaväkimuseo – Etulinjan vaikuttaja

Yksi osoite,
monia kokemusta

Päämajamuseo

Ristimäenkatu 4, Avoinna
Mikkeli kesäkaudella
050 552 4233 joka päivä
info@muisti.org klo 10–17

muisti.org

**Forum
Marinum**

MUSEOLAIVAT JA NÄYTTELYT
auki päivittäin 5.6.–20.8. klo 10–18

Linnankatu 72 20100 Turku
WWW.FORUM-MARINUM.FI
#forummarinum

**Maan laajin kokonaisuus
MERIPUOLUSTUKSEN HISTORIASTA**

KOE AIDOT LAIVAT, ESINEET JA TARINAT!

LEIKKAA IRTI JA OTA MATKALLE MUKAAN

Jeltsin nautti suurta kansansuosiota. Toiveet Venäjän kehittymisestä demokratiaksi olivat 1990-luvun alussa korkealla. Poliittinen arki ei kuitenkaan kulkenut suunniteltuja laturia. Viivyttely uusien instituutioiden rakentamisessa kostautui jo lokakuussa 1993. Moskovan kaduilla vuodatettiin verta. Jeltsiniä ja talousuudistuksia jarruttava parlamentti ajautuivat umpikujaan, jonka ratkaisemiseksi tarvittiin panssarivaunuja. Panssarivaunut tulittivat Valkoista taloa ja parlamentti antautui. Voittajaksi selvisi Jeltsin, mutta kriisi jätti syvät jäljet maan politiikkaan.

Uudistusmielisten ideologiaa kritisoitiin jatkuvasti. Talous- ja yhteiskunnallisten ongelmien lisäksi kritiikkiä aiheutti Tšetšeniassa vuosina 1994–1996 käyty verinen sota ja suhde puolustusliitto Natoon.

Suurta ristiriitaa aiheuttivat myös vähemmistöjen ongelmat, itsenäistyneet Ukraina, Valko-Venäjä ja Kazakstan. Näiden maiden hallussa olivat neuvostoarmeijalle kuuluneita strategisia ja taktisia ydinaseita. Kansainvälisen yhteisön tuella entisen Neuvostoliiton ydinaseet siirrettiin Venäjälle.

Erityistä kiistaa Venäjä kävi Ukrainan kanssa Krimin niemimaan tulevasta asemasta ja Mustanmeren laivaston jakamisesta. Krimin niemimaa oli siirretty Venäjältä Ukrainan alaisuuteen vuonna 1954. Venäjä ja Ukraina sopivat vuonna 1993 laivaston jaosta samansuuruisiin osiin. Laivaston jako ei tyydyttänyt Venäjää. Yhteisymmärrykseen neuvotteluissa osapuolet pääsivät vasta, kun Ukraina lupautui myymään osuutensa Venäjälle. Kaupalla Venäjä kuittasi Ukrainan velat. Ukrainan rajat säilyivät entisellään.

Venäjän ja Naton yhteistyön tunnustelua

Venäjän ja Naton välillä alkoi 1990-luvulla pitkä, monimutkainen ja hitaasti etenevä etsintä yhteistyön mahdollisuuksista. Yhteistyön ensi askeleet otettiin heti vuonna 1991, kun Venäjän ja Naton suhteita käsittelemään perustettiin yhteistyöneuvosto. Yhteistyöneuvoston perustamisen jälkeen Jeltsin, hieman skeptisesti, vihjaisi Venäjän olevan jonain päivänä jopa Naton jäsen.

Venäjän Nato-suhde on ollut retorinen. Tosiasiallisesti Venäjän sotilaallisessa ajattelussa Nato on ollut aina sille uhka. Venäjän hallituksella ei kuitenkaan ole ollut voimaa estää Naton laajenemista. Helsingissä vuonna 1997 USA:n presidentti **Bill Clinton** ja Boris Jeltsin sopivat kompromissista Naton mahdollisista uusista jäsenmaista. Sopimus oli luonteeltaan poliittinen julistus, joka ei ollut oikeudellisesti sitova valtiosopimus, jollaista Venäjä oli tavoitellut.

NEUVOSTOIMPERIUMILLA ON OLLUT PITKÄ PERINNE KOVA-OTTEISISTA JOHTAJISTA. PUTIN ON YKSI HEISTÄ.

Naton päämajaan avattiin Venäjän edustusto. Jeltsin tulkitsi järjestelyyn tarjoavan Venäjälle oikeuden vaikuttaa Naton päätöksiin ja tarvittaessa jopa estää niiden toteuttamisen, mutta liiton piirissä tämä väite kiistettiin.

Tuntematon Putin

Vuosituhanne vaihtumista 2000-luvulle seurattiin näyttävästi ympäri maailmaa. Todellisen uutisen ja yllätyksen tarjosi Jeltsin, jota lännessä oli pidetty Venäjän uudistajana. Uudenvuodenpuheessaan hän ilmoitti eroavansa. Ohjat sai käsiinsä Jeltsinin pääministeriksi nostama **Vladimir Putin**. Kremlin uusi johtaja oli maailmalle tuntematon. Länsi oli toiveikas. Putinin ensitoimet osoittivat, ettei Venäjän ja lännen välillä todellisuudessa ollutkaan sovittamattomia ristiriitoja. Putin vakuutti vielä ensimmäisen presidenttikautensa lopulla helmikuussa 2004 Saksan liittokanslerille **Gerhard Schröderille**, ettei Venäjä koe uhkaa Naton laajenemisesta.

Neuvostoimperiumilla on ollut pitkä perinne kovaotteisista johtajista. Putin on yksi heistä. Hän on toiminut, kuten KGB on hänet kouluttanut. Neuvostoliiton imperiumin ihailijana Putin on ollut katkera lännelle, koska se nöyryyttää Venäjää. Venäjä on otettava huomioon vahvana kansainvälisenä toimijana. Jos sen intressejä ei viedä yhdessä eteenpäin, Venäjä tulee kovalla voimalla näyttämään, että näin ei voi olla. Saatesanat aggressiivisille teoille Putin lausui jo Münchenin turvallisuuskonferenssissa alkuvuonna 2007.

Puheessaan hän hyökkäsi voimalla Yhdysvaltoja vastaan ja syytti sitä yksinapaisen maailman luomisesta. Putin paalutti puheessaan myöhemmin vakiintuneita linjauksiaan Venäjän rajoille tunkevista Natosta ja väriavallankumouksista tehtailevista amerikkalaisista. Ukrainasta Putin totesi, jos Ukraina on liittymässä Natoon, liittyy se Natoon ilman Krimia. Suunnitelmat Krimin valtaamiseksi käynnistyivät heti konferenssin jälkeen. Asevoimien esikunta-

päällikön johdolla laadittu suunnitelma pysyi kassa-kaapissa seitsemän vuotta. Tunnuksettomat venäläiset erikoisjoukot valtasivat Krimin Ukrainalta ja Venäjä otti niemimaan haltuunsa maaliskuussa 2014. Krimillä järjestettiin kyseenalainen kansanäänestys, jonka jälkeen alue liitettiin Venäjään.

Venäjän sisällä otteet kovenivat ja demokraatiakehitys alkoi hyytyä. Maan sisäinen liikehdintä ei kuitenkaan vaikuttanut lännen kanssa tehtyyn energiakauppaan. Saksan päätös luopua ydinvoimasta johti maan suurempaan riippuvuuteen kaasusta. Eurooppa ja Venäjä kytkettiin toisiinsa Itämeren pohjassa kulkevilla putkilla. Saksan liittokansleri Gerhard Schröder totesi toukokuussa 2007, *”Eurooppa tarvitsee kaasua Venäjältä ja Venäjä tarvitsee vientituloja. Tämä molemminpuolinen riippuvuus takaa kohtuullisen huoltovarmuuden, joka on häiriötön ja sellaisena pysyy”*. Suomessakin putkihanketta pidettiin vain ympäristön suojeluun liittyvänä ongelmana, ei turvallisuuskysymyksenä. Kaasuputket saivat karvaan lopun syksyllä 2022 satabaasissa.

Venäjä käytti hyväkseen lännen sinisilmäisyyttä keskinäisriippuvuuden nimissä. Kaasuputkien lisäksi yhteisymmärrystä oli, kun Ranska ja Venäjä vuonna 2011 allekirjoittivat sopimuksen kahden Mistral-luokan helikopteritukialuksen valmistamisesta ja myymisestä Venäjälle. Ensimmäisen tukialuksen luovutus piti olla Venäjälle marraskuussa 2014 ja toisen seuraavana vuonna. Kauppa kuitenkin jäädytettiin Venäjän Ukrainan-toimien ja Krimin valtauksen sekä maalle määrättyjen pakotteiden vuoksi.

Sapelin kalistelua Itämerellä

Jännitteiden perimmäiset syyt eivät ole olleet Itämerellä, vaan jännitteet kumpuavat lännen ja Venäjän eri käsityksistä Euroopan turvallisuusjärjestelyistä. Georgian sota ja Krimin anastus säteilivät yleistä levottomuutta Itämerelle. Venäjän ja Naton yhteistyö jäätty. Sotilaallinen aktiivisuus Itämerellä vakiintui tasolle, joka muistuttaa kylmän sodan aikoja. Kyräilykulttuuri ja voimannäyttö ovat tulleet jopa arkipäiväiseksi.

Venäjän voimannäyttöä Itämerellä on tapahtunut sekä merialueella että ilmassa. Suomen merentutkimusala Aranda koki poikkeuksellisen tilanteen vuonna 2016, kun venäläinen sota-alus pyrki estämään sen pääsyn normaalille näytteenottopisteelle kansainvälisellä merialueella Ruotsille kuulu-

van Gotlannin saaren itäpuolella. Venäläisen korvetin lähentely koettiin uhkaavana.

Amerikkalaiset saivat myös osansa Itämeren jännitteisestä tilasta. USS Donald Cook nousi otsikoihin huhtikuussa 2016, kun se joutui venäläiskoneiden häirinnän kohteeksi Itämeren kansainvälisellä vesialueella.

Suomen ilmatilan valvonta joutui puolestaan testiin, kun Porvoon eteläpuolella venäjän kaksi Suhoi-hävittäjää ylitti Suomen rajan. Vuoden 2016 loukkaukset olivat enimmillään yhden kilometrin syvyydessä. Suomi reagoi erittäin nopeasti.

Uutta Venäjän voimannäyttöä Itämerellä oli myös vuonna 2017. Maa harjoitteli ensimmäistä kertaa kiinalaisten sotalaivojen kanssa. Kiinan tulo Itämerelle oli symbolinen siirto, jossa Venäjä ja Kiina kertoivat muulle maailmalle, että ne ovat yhdessä muodostamassa valtakeskusta, jonka kanssa oli syytä joskus myös neuvotella.

Venäjän toimet huolettivat Baltian maita, vaikka Naton sotilaallista pelotetta oli alueella vahvistettu. Oli kuitenkin selvää, että Baltian puolustus oli Naton ”Akilleen kantapää”. Näin siksi, että Naton ulkopuolella pysyttäytyneet Suomi ja Ruotsi eivät olleet sitoutuneita Baltian maiden puolustamiseen.

Hyvästi kansainvälinen järjestelmä

Putinin länsivastainen katkeruus sai jatkoa vuonna 2021, kun Venäjän ulkoministeri **Sergei Lavrov** lähetti kirjeen USA:n, Kanadaan ja osalle Euroopan maiden ulkoasiainhallinnolle. Venäjä esitti vakavan huolestumisen sotilaspoliittisen jännityksen kasvusta sen läntisten rajojen välittömässä läheisyydessä. Naton laajentuminen rikkoi Istanbulin kokouksessa vuonna 1999 tehtyä sopimusta. Yksikään maa ei saa vahvistaa turvallisuuttaan naapurivaltion kustannuksella. Läntisellä yhteisöllä oli aivan eri käsitys. Itsenäisillä valtioilla on täysi vapaus päättää omista turvallisuusratkaisuista. Putin näki lännen ja erityisesti USA:n toimet imperialistisina. Venäjän nöyryyttäminen ei voinut enää jatkua.

Neuvostoliiton hajoamisesta syntynyt vuosisadan pahin geopoliittinen katastrofi vaati korjauksen. Uskottavuutensa todisteeksi Putin keskitti asevoimansa Ukrainan rajalle ja aloitti avoimet sota-toimet Euroopassa 24. helmikuuta 2022.

Venäjä on vastustanut Naton laajenemista, mutta omilla toimillaan se on aiheuttanut päivävästaisen ilmiön. Nato laajenee, kun Suomesta ja Ruotsista tulee liiton uusia jäseniä. ■

SUOMALAINEN ORBIS OY ON TOIMITTANUT LUOTETTAVIA TIEDONSIIRTORATKAISUJA JO VUODESTA 1949.

Toimitamme maanpuolustuksen erityisvaatimuksiin suunniteltuja kestäviä ja laadukkaita komponentteja, jotka takaavat kriittisten järjestelmien korkean teknisen suorituskyvyn, sekä suojauskäyttöä ja mittalaitteita, joilla varmistetaan tiedonsiirtoverkon toiminta vaativissa olosuhteissa. Toimimme luotettujen päämiesten kanssa ja valikoimamme kattaa myös MIL-standardin mukaiset tuotteet.

Orbis Oy | Vanha Kaarelantie 9, 01610 Vantaa | www.orbis.fi | p. 020 478 8600

Juha-Antero Puistola
Komentaja

Risteys

Ranskan presidentti **Emmanuel Macron** on viime kuukausina kiirehtinyt pöyristyttämään suurta yleisöä niin kotimaassaan kuin ulkomailla. Kaikkialta näyttää savu nousevan.

Presidentin lausuntoja on yritetty tulkita ja selittää useaan kertaan idässä ja lännessä. Nopeasti vilkaisuina idässä suopeammin.

Käännöstö meni lännessä niin vaikeaksi, että julkisuudessa lanseerattiin uusi verbi: *Macronointi*. Epäkorrektin sanakirjan mukaan Macronointi on paskanpuhumista ilman mitään tuloksia. Pyydän nyt muistamaan, että minä en ole kyseistä termiä sen enempiä keksinyt kuin määritellyt. Lopeitin sille hymyilyynkin, kun pidin mielessä, kuinka tärkeä liittolainen tai väkevä vastustaja Ranska on Suomelle. Näkisin maamme paljon mieluummin liittolaisina ja strategisina kumppaneina kuin kilpailijoina.

Rahalla saa ja artisti maksaa

Macronin yleisestä tavoitteesta eli Euroopan strategisesta autonomiasta on helppo olla samaa mieltä. Riippuvuus sekä Kiinasta että Yhdysvalloista olisi saatava mahdollisimman pieneksi. Tavoitteen saavuttamiseen pääsy vaatii ainakin hikeä ja kyöneleitä niin paljon, että maksajilla voi kantti jossain vaiheessa pettää.

Ranskalla on tähänkin ratkaisumallinsa, jonka sopimusluonnoksessa todetaan artistin maksavan. Tässä tapauksessa esiintyvä taiteilija on Euroopan unioni, jonka säkistä on helpompi luvata rahaa kaikkiin ilmansuuntiin. Tai melkein kaikkiin, koska pohjoisen voi jättää kompassista pois paitsi täyttövaiheessa.

Edessämme on vaikeita päätöksiä

On melkoisen selvää, että jopa pitkässä laskutuksessa loppuvat punaisen puolen tuumat kesken, kun summataan strategisen autonomian kustannuksia.

Suomi joutuu jossain vaiheessa valitsemaan entistä selvemmin puolensa myös Euroopan johtajuudesta käytävässä kilpailussa. Suoraan sanoen en ole varma siitä, että Ranskan viitoittama reitti on meille paras mahdollinen.

Ranskan suunnittelemissa taistelumuonapakkauksessa on minun makuuni rahtusen verran liikaa Gallian kukkoa. Mikään määrä viiniä ei riitä sen mureuttamiseen.

Suurin osa haasteista vasta häämöttää horisontissa, mutta tienviitat vilisevät silmissä. Päätäjillämme ei ole yhtään ylimääräistä päivää käytössään maisemien ihailuun. Muuten risteys ja poikittainen liikenne yllättää niin kuljettajat kuin matkustajatkin, ja jälki voi olla pahaa. ■

Talvisodan tankit

TEKSTI OHTO MANNINEN

"Vanhempi väki" muistaa vuonna 1989 valmistuneen Talvisota-elokuvan ja siinä vihollisen puolelta hangessa kahlanneet panssarivaunut. Perimätietona silloin välittynyt tieto panssarivaunuista oli toki laajempaa muun muassa jatkosodan Sturmeista.

Talvisotafilmiä tehtäessä käytettävänä oli sotasaalispanssarivaunua T-26. Tietääkseni elokuvanteossa käytettiin jonkin verran muuteltua yksilöä, jollainen oli Kruununhaassa vanhan Sotamuseon pihassa. Sen parina oli jatkosodan rynnäkötykki "Sturmi".

Avvoo livana

Talvisodan aikana suomalaiset pst-tykit pystyivät vielä yleensä lävistämään neuvostotankkien panssararin. Lisäksi käytettiin kasapanoksia, polttopulloja ja jopa halkoja. Lehdistön kautta levisi julkisuuteen eteläsavolaisen **Einar Schadewitzin** nimiin pantu huudahdus: "Avvoo Iivana – kuolema kolkuttelloo."

Talvisodan aikana tuhottiin Suomussalmella ja Laatokan Karjalassa kymmeniä kevyitä panssarivaunuja. Talvisodan päättyessä laskettiin Laatokan pohjoispuolella olevan korjauskelpoisina parisataa vaunua, useimmat BT- "ratsuväkipanssareita". Rauhantullen niitä ei ehditty siirtää koti-Suomeen. Jat-

Einar Schadewitz

(1.10. 1917 Juva – 10.2.1981 Hamina) oli suomalainen sotilas ja Mannerheim-ristin ritari numero 110. Jalkaväkirykmentti 7:ssä joukkueen varajohtajana toiminut Schadewitz nimitettiin ritariksi 10. helmikuuta 1943. Nimityshetkellä hän oli sotilasarvoltaan ylikersantti.

kosodan alkaessa samat kevyet tankit olivat vastassa suomalaisten edetessä kohti itää.

Kevyet Vickers- ja T-26-tankit ja monet muut vaunut tuhoutuivat Uudenkylän varikon luolissa tulipaloissa.

"Postijuna"

1960-luvulla ja pitkälti sen jälkeenkin oli Mikkelin Karkialammen varuskunnan reunalla olleen ylätasanteen päällä museointikelpoisia panssarivaunuja.

Niistä vaikuttavin oli "Postijunana" tunnettu T-28 -hyökkäysvaunu, sellaisen suomalaiset saivat saaliiksi Talvisodan Kannaksella rintamalinjojen väliin jumittuneena. Tämä samainen "Postijuna" oli lähes koko jatkosodan ajan suomalaisten ainoa kokkas panssarivaunu.

Uudempaa kalustoa Karjalan kannaksella

Talvisodan aikana ja sen jälkeen Karjalan kannaksella kokeiltiin uusia vaunutyyppejä, joista näky-

Sotasaaliiksi saatu T-26 panssarivaunu oli museoituna vanhan Sotamuseon ja Sotakorkeakoulun pihassa Kruununhaassa Helsingissä.

vimpiä olivat SMK (joka oli nimetty neuvstotojohdosta karsitun Kirovin mukaan), maineikas T-34 ja **Klim Voroshilovin** mukaan nimetty Klim. Klimejä ei valmistettu kovinkaan runsaasti mutta T-34 oli suomalaisten päävastustaja kesän 1944 taisteluissa.

Jatkosodan päättymisen jälkeen Helsingin Suurtorilla (Senaatintorilla) järjestetyssä Puolustusvoimien suuressa katselmuksessa sotasaalisvaunuja oli kerran mukana.

Neuvostoliiton sotilasasiamiehen huomautuksen jälkeen tämä ei enää toistunut. ■

Korjatulla T-28 sotasaalispanssarivaunulla ajetaan Varkaudessa. [SA-Kuva Varkaus 1.4.1940]

Näemmekö murroksen, kun kohtaamme sen?

TEKSTI JYRI KOSOLA

Teknologinen murros tapahtuu puolustusjärjestelmätasolla ja puolustushaarataso on alin, jolla murros voidaan nähdä.

O sallistuin vuosikymmeniä sitten Helsingin Sanomien toimittajan pyynnöstä lehden kustantamalle Alkon viininmaistelukurssille. Opin siitä kaksi asiaa. Ensinnäkin sen, että makuasioista ei kannata kiistellä; mielestäni lähinnä Trabantin takapenkiltä haiseva punaviini oli joidenkin kurssilaisten mielestä ehdottomasti paras maistelevistamme viineistä. Toinen havaintoni oli se, että jos jollekin asialle ei ole nimeä, sitä ei haivaitse.

Aloitimme kurssin nuuhkimalla puurasian sisällä piilossa olevia erilaisia tuoksulähteitä. Jokaisen tuli kuvailla tuoksujen herättämiä mielikuvia. Uusille aromeille piti keksiä nimi. Kurssin edetessä opittiin jakamaan aromeja komponentteihin ja kuvailemaan makuja analyttisesti. Mieleeni jäivät antava, aromikas, hapokas ja harteisa, sekä itse keksimäni turskahtava.

Vielä tuolloin en tajunnut miten hyödyllistä ammattisotilaille on käydä viininmaistelukurssi. Nyt ymmärrän, että jäsentäessämme nenän ja suun reseptoreiden aivoissa herättämiä heijasteita rakensimme viinien aromitaksonomiaa. Kaikki jatkotar-

kastelu tapahtui tämän käsitemallin kautta, ja keskusteluissa olimme sen vankeja, vaikkei sillä illan edetessä toki ollut juurikaan väliä.

Ilman käsitettä on vaikea selittää

Olen urallani törmännyt vaikeuksiin selittää suomalaista sotataittoa ihmiselle, jonka mielikuvamaailmassa ei ole käsitettä sulute, tai kuvata johtamisjärjestelmään sen tietomallista puuttuva viivytyks. Käyttämämme käsitteistö siis ohjaa ajatteluamme jopa siinä määrin, että on mahdollista, ettei mieleemme näe mitä silmämme kertovat.

Sotilaat jäsentävät asioita sotilasjoukon kautta. Jokainen sotilas on jonkin joukon jäsen ja osa toimii johtajaroolissa muihin jäseniin nähden. Jokainen sotilas on jonkin joukko-osaston rekrytoima ja kouluttama, ja kantaa sen puolustushaaran tunnuksia läpi koko uransa.

Sotilasjoukko on koulutettu käyttämään jotakin järjestelmää, tai useita sellaisia. Siksi sotilaat jäsentävät maailmaa järjestelmillä varustettujen sotilasjoukkojen kautta. Sillä on sekä vahvuutensa että heikkoutensa. Ilmiselvin vahvuus on konkretia; tarvitaan hyökkäyskykyä, annetaan panssaripataljoona, tarvitaan ilmasuojaa, muodostetaan ilmatorjuntapatteri. Tällä päästään nopeasti ongelman ratkaisuun; suorituskykytarpeesta johdetaan ratkaisuksi konkreettinen joukko. Nykypäivän verkottuneella taistelukentällä tämä ei kuitenkaan enää rii-

VAATIVAT MOBILIT JÄRJESTELMÄRATKAISUT

KOTIMAINEN ASiantuntija

WWW.CONLOG-GROUP.FI

tä, ja saattaa olla jopa haitallista, jos se estää näkemästä asioiden fundamentaalista muutosta.

Kehkeytyvää ja mullistavaa

Kehkeytyvät ja mullistavat teknologiat (Emerging and disruptive technologies, EDTs) on nykypäivän muoti-ilmaus, jolla käsitetään kehittyviä teknologioita, joiden kaikkia sovellusmahdollisuuksia ei vielä tunneta, mutta joilla arvioidaan olevan mullistavia vaikutuksia sodankäyntiin ja sotilasjoukkoihin. Siviilimaailmassa disruptiota kutsutaan teolliseksi vallankumoukseksi. Sellainen yhtäältä tuhoaa kokonaisia liiketoiminnan muotoja, ammattikuntia ja rakenteita, mutta toisaalta vastaavasti luo uusia.

Sotilaspiireissäkin puhuttiin 2000-luvun alussa vallankumouksesta (Revolution in Military Affairs, RMA), kun haluttiin tuoda esiin verkostoituneen puolustuksen mullistavia vaikutuksia operaatioihin ja organisaatorakenteisiin. RMA koki aika lailla täydellisen inflaation, kun taivas ei ratkennutkaan, eikä seuraavana aamuna herättykään verkossa. Kun asiaa nyt viidesosavuosisata myöhemmin katsoo, on muutos ollut suuri. Ainakin USAssa, joka toimii verkostopuolustuksen kehittämisen kärkimaana.

Verkostopuolustuksen vallankumous on yhä käynnissä. Vielä ei ole valmista, ehkä ei koskaan. Kuitenkin 20–30 vuodessa muutoksen voidaan sanoa olevan vallankumouksellisen. Ainakin 1900- ja 2000-lukujen tarkastelun perusteella merkittävä sodankäynnin muutos näyttäisi vievän 20–30 vuotta. Noin pitkä viive idean esittämisestä sen valtavirtautumiseen edellyttää aikamoista visiointikykyä ja voimavaroja taistella konservatiivisen ja usein olemassa olevaan tyytyvän organisaation hitausmomenteista vastaan.

Tulevaisuuden ennustaminen on helpompaa kuin sen ymmärtäminen

Euroopan puolustusvirasto EDA on tunnistanut Euroopan puolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden listansa. Myös Nato on määritellyt oman kriittisten teknologioiden listansa. Kummallakin organisaatiolla on suunnitelmansa siitä, miten nämä teknologiat otetaan haltuun ja miten osaaminen varmistetaan. Tämä on ennakoinnin helppo osa. Vaikeampaa on hahmottaa miten nämä teknologiat vaikuttavat sodankäyntiin, ja saada muutkin ymmärtämään se.

Osallistuin keväällä korkean tason työpajaan, jossa tarkasteltiin ovatko nykyisen kaltaiset asejärjestel-

MULLISTUS EI SYNNY SIITÄ,
ETTÄ ROBOTTI KANTAA
JOUKKUEEN TELTAN, VAAN
SIITÄ, ETTÄ ROBOTTIEN AVULLA
PUOLUSTUSHAARAN
OPERAATIOT VOIDAAN
TOTEUTTAA ERI LAILLA.

mät vanhentuneita konsepteina. Vanhentuneisuuden puolesta argumentoivat puhuivat teknologioista. Nykyisiä yli sata vuotta vanhoja konsepteja puolustavat puolestaan argumentoivat, että järjestelmille asetettuja kyvykkyysvaatimuksia ei nykyteknologialla kyettä täyttämään muunlaisilla konsepteilla.

Argumentti on oikea, mutta sisältää kehäpäätelmän; jos jonkun halutaan uivan kuin ankka, kaakatavan kuin ankka ja vaappuvan kuin ankka, ratkaisuksi ei kelpaa kuin ankka. Ja ollakseen hyvä ankka, sen on uitava, kaakatettava ja vaaputtava. Sodankäynnissä nämä ankat ovat panssarivaunuja, tykkejä, lentokoneita ja sotalaivoja ja kaakatukset käytetyn suorituskykymallin mukaisia sotilaallisia kyvykkyksiä, esimerkiksi tulivoima, liike ja suoja.

Naton suorituskykymalli ei näe disruptiota

Kehäpäätelmän ongelma on se, että vaadittavat kyvykkyudet riippuvat valitusta konseptista. Erilainen konsepti voidaan tuottaa toisenlaisella kyvykkyysien joukolla. Kumpikin voi silti tuottaa saman vaaditun suorituskyvyn, toinen ehkä halvemmalla, taistelunkestävämällä tai monikäyttöisemmällä tavalla.

Naton suorituskykymalli jakaa kyvykkyudet seitsemään kategoriaan: prepare, project, engage, sustain, protect, inform sekä consult, command & control; Mallin ongelma on se, että se hyppää lähes suoraan kyvykkyysien määrittämisestä, eli tarpeen kuvauksesta ratkaisuun, joka aina jokin joukko tai järjestelmä, esimerkiksi panssarivaununupataljoona tai ilmatorjuntapatteri. Mallin avulla on vaikeaa, ellei jopa mahdotonta tunnistaa poikkileikkaavia vaikutuksia sekä erilaisten vaihtoehtojen synergiapotentiaalia. Nykyaikaisella 7-ulotteisella (maa, meri, ilma, avaruus, sähkömagneettinen spektri, tietoverkot ja

kognitio) verkottuneella taistelukentällä juuri nämä poikkileikkaavat keskinäisvaikutukset ovat uusia voiman lähteitä, amerikkalaisittain force multiplier. Naton suorituskykymallin heikko soveltuvuus selittyy ainakin osin sillä, että se on kehitetty NATON joukkorakenteiden hallintaan, ei suorituskykyjen kehittämiseen.

Amerikkalaisten suorituskykytaksonomia tarjoaa tarvetta kuvaavia käsitteitä Nato-mallia pidemmälle. Se onkin kehitetty sopimaan suorituskykyjen kehittämisprosessiin (Joint Capabilities Integration and Development System, JCIDS). Amerikkalainen malli on elänyt aikojen saatossa, ja käsittää nykyisin kahdeksan kyvykkyyssaluetta: force integration, battlespace awareness, force application, logistics, command and control, communications and computers, protection, corporate management and support. Tältä päätasolta malli jakaa kyvykkyyksiä yhä pienempiin ja yksityiskohtaisempiin osa-alueisiin

Murros on strategis-operatiivinen, ei teknis-taktinen

Sekä Naton että USAn suorituskykymallien perusongelma murroksen kannalta on se, ettei kumpikaan lähde liikkeelle operatiivisesta tarpeesta. Jotten pahoita kenenkään mieltä, pitäydyn ankkasimerkissä. En keksi mitään operatiivista tarvetta kaakattaa, vaappua tai uida. Tarve voisi olla esimerkiksi estää ankkalammen luvaton käyttö. Sen voisi ajatella edellyttävän valvontaa, hälytystä ja luvattomien tulijoiden häätämistä. Ihmiskunta on jo muinaisaikoina käyttänyt hanhia ja ankoja vahtieläiminä, joten operatiivinen tarve estää ankkalammen luvaton käyttö voitaisiin toteuttaa ankkalaumakonseptilla, jossa ankoilla on kyvykkyyksiä uida vedessä, vaappua maalla ja hälyttää kaakattamalla. Nato-kielellä project ja inform.

Amerikkalaisittain battlespace awareness ja force application. Jos konsepti on toinen, esimerkiksi elektronisiin hälyttimiin perustuva, kyvykkyyksivaatimukset olisivat erilaisia. Hälyttimen ei tarvitse uida eikä vaappua.

Suomen Puolustusvoimien käsitelmä on ainakin tässä suhteessa parempi. Se määrittää operatiivisen tarpeen kyvyksi saada aikaan haluttu vaikutus halutussa paikassa halutussa ajassa ja määritellyissä olosuhteissa. Suomalainen malli mahdollistaa samaan

suorituskykytarpeeseen vastaavien keskenään erilaisien konseptivaihtoehtojen määrittämisen ja vertailun. Erilaisilla konsepteilla on erilaisia oheisvaikutuksia puolustusjärjestelmäkokonaisuuteen. Esimerkiksi Ankkakonseptia voidaan hyödyntää myös kyvykkyyssalueella logistiikka / huoltopalvelut / ruokahuolto / kenttä- ja alusmuonitus / Pekingin anka.

Mahdollinen teknologinen murros tapahtuu puolustusjärjestelmätasolla, joka on itse asiassa järjestelmien järjestelmä, System-of-Systems, eli joukko itsenäisiä toistensa kanssa vuorovaikutuksessa olevia järjestelmiä.

Puolustushaarataso on alin, jolla murros voidaan nähdä. Siksi esimerkiksi maarobottien antaminen kokeiltavaksi jalkaväkijoukkueelle on hyödyttöä, ellei sitä tehdä osana puolustushaaran kokonaisuutta. Mullistus ei synny siitä, että robotti kantaa joukkueen teltan, vaan siitä, että robottien avulla puolustushaaran operaatiot voidaan toteuttaa eri lailla. ■

Hertz

Matkusta kesällä Hertz-autolla

Hertz on Upseeriliiton yhteistyökumppani. Hyödynnä lyhytaikaisen autonvuokrauksen jäsenetuhinnat.

Saat hyvän tarjouksen vuokra-autosta ilmoittamalla jäsennumerosi Hertz Varauspalveluun.

Varaukset: Hertz Varauspalvelu, puh. 0200 11 22 33 (ma-pe klo 8.00 - 16.00, 0,99 EUR/min+pvm/mpm)

Lisätiedot www.upseeriliitto.fi

Toimiston kesätauko 10.– 28.7.2023

UPSEERILIITON TOIMISTO ON SULJETTUNA KOLME VIIKKOA HEINÄKUUSSA HENKILÖKUNNAN KESÄLOMIEN VUOKSI.

Vierumäen golf-pelioikeuksien varaus kesällä

UPSEERILIITON PELIOIKEUDET jäsenten käyttöön Vierumäen golfkentille varataan ennakoon liiton toimistolta. Toimisto on suljettu kolme viikkoa heinäkuussa, jolloin pelioikeuksia ei voi varata. Ennakoithan ja teet varauksesi hyvissä ajoin ennen kesätaukoa.

Varaukset kesäaikana toimistolta

- 1.– 21.6.2023: liittosihteeri Päivi Schroderus
- 26.6. – 7.7.2023: hallintosihteeri Erja Elopuro
- 10. – 28.7.2023: toimisto suljettu, ei varauspalvelua
- 31.7.2023 alkaen: liittosihteeri Päivi Schroderus

Aurinkoista kesää ja hyviä kierroksia toivottaen,
Päivi ja Erja

Upseeriliiton golfkilpailu Vierumäellä 7.9.2023

UPSEERILIITON järjestämä golfkilpailu pidetään Vierumäellä Cooke-kentällä keskiviikkona 7.9.2023.

Kilpailu järjestetään aikaisempien vuosien tapaan yhteislähdöllä aamulla.

Tarkempi kutsu ja ohjeet ilmoittautumisesta julkaistaan Upseeriliiton kotisivuilla heinäkuun alussa.

Jäsenetuja – tutustu tarkemmin kotisivujen jäsenosiossa:

Upseeriliiton liittokokous Helsingissä 22.11.2023

UPSEERILIITON sääntömääräinen liittokokous järjestetään keskiviikkona 22.11.2023 Marina Congress Centerissä Helsingissä. Tarkempi kokouskutsu ja ohjelma julkaistaan syksyllä Sotilasaikakauslehdessä ja kotisivuilla.

Sotilasaikakauslehden kirjoittaja palkittiin

KENRAALI HANNES IGNATIUKSEN KADETTISÄÄTIÖ palkitsi Sotilasaikakauslehden nuoren upseerikirjoittajan kapteeniluutnantti **Toni Arosuven** artikkelista "Kyllä minä jaksan".

Arosuvi tuo artikkelissaan rohkeasti esiin omakohtaisin kokemuksiin perustuen millaista on tehdä työtä nuorena upseerina yrittäen täyttää kaikki vaatimukset, joita liian vähäisellä upseerimäärällä yritetään Puolustusvoimissa tehdä. Artikkelit on julkaistu Sotilasaikakauslehdessä 1/2022.

Jäsenkoulutusta

MERKITSE KALETERIISI TULEVAT JÄSENKOULUTUKSET – SAVE THE DATE

Upseeriliitto järjestää syksyllä suosittu jäsenkoulutukset reserviin jääville jäsenille sekä yrityksen perustamisesta kertovan koulutuksen. Koulutustilaisuuksien tarkemmat ohjelmat ja ilmoittautumislinkit julkaistaan lähempänä tilaisuuksien ajankohtia. Merkitse jo kalenteriisi nämä ajankohdat:

VALMISTAUTUMINEN RESERVIIN -KOULUTUSTILAISUUS 16.9.2023

Lähiaikoina reserviin siirtyville jäsenillemme järjestetään Katajanokan Kasinolla lauantaina 16.9.2023 koulutustilaisuus siitä, mitä eläkkeelle siirtyminen tarkoittaa.

Koulutuksessa kerrotaan miten ammattitaitoaan voi hyödyntää eri tavoin, miten työtä voi ja kannattaa hakea sekä mihin kannattaa henkisesti varautua eläkepäivien alkaessa.

YRITYKSEN PERUSTAMINEN

-KOULUTUSTILAISUUS 7.10.2023

Jäsenillemme järjestetään Katajanokan Kasinolla lauantaina **7.10.2023** koulutustilaisuus, jossa kerrotaan miten yrityksen voi perustaa.

Yritysmuotoja on erilaisia ja niiden käytännön järjestelyt poikkeavat toisistaan. Tilaisuudessa kuullaan asiantuntijoita sekä yrityksen perustaneiden upseereiden omia kokemuksia.

www.pohjolavakuutus.fi

UPSEERILIITON YHTEYSTIEDOT

Puheenjohtaja

evl Ville Viita
viita@upseeriliitto.fi
044 501 0378

Varapuheenjohtajat

evl Markku Jämsä
jamsa@upseeriliitto.fi
0299 800

evl Janne Rautakorpi
rautakorpi@upseeriliitto.fi
0299 800

Edunvalvontapäällikkö

maj Mika Ylönen
yloinen@upseeriliitto.fi
050 362 2884

Neuvottelupäällikkö

komkapt Kari Nousiainen
nousiainen@upseeriliitto.fi
040 827 1747

Päälouottamusmiehet (PV)

maj Tero Pynnönen
pynnonen@upseeriliitto.fi
0299 500 780

maj Petri Soppi
soppi@upseeriliitto.fi
0299 500 781

RVL:n päälouottamusmies

kapt Aki Järvinen
jarvinen@upseeriliitto.fi
0295 421 491

Viestintäpäällikkö

Essi Lindqvist
lindqvist@upseeriliitto.fi
040 565 1835

Sotilasaikakauslehdien toimitussihteeri

komkapt Marko Varama
varama@upseeriliitto.fi
040 844 8255

Hallintosihteeri

Erja Elopuro
elopuro@upseeriliitto.fi
040 537 1799

Liittosihteeri

Päivi Schroderus
schroderus@upseeriliitto.fi
050 338 8228

Toimisto

Laivastokatu 1 B,
toimisto@upseeriliitto.fi
00160 Helsinki

Upseeriliiton Konttaisenranta

Virkkulantie 30
93830 RUKATUNTURI

Asianajotoimisto Lindell Oy

Olli-Pekka Lindell
toimisto@asianajotoimisto-
lindell.fi
(02) 251 1004, 0400 826 078

Loma-Konttainen ky

Puh. arkisin
kello 10.00–15.00
0400 393 756
asiakaspalvelu@
loma-konttainen.fi

UPSEERILIITTO.FI

Upseeriliitto ja vakuutusyhtiö Turva aloittavat yhteistyön

UPSEERILIITON JÄSENTEN ammatillinen vastuu- ja oikeusturvavakuutus sekä järjestövakuutus siirtyvät Turvaan 15.5. Kesäkuusta alkaen Turva tarjoaa rahanarvoisia etuja myös kaikille jäsenille heidän omista vapaaehtoisista vahinkovakuutuksistaan. Katso tarkemmin kotisivujen jäsenosiosta.

Aktiivisten jäsenten tuotepalkinnot arvottu

SÄHKÖPOSTIOSITTEENSA päivitti yhteensä 28 jäsentä liiton toimistolle, kiitokset aktiivisuudesta!

Näiden aktiivisten jäsenten kesken arvottiin kolme tuotepalkintoa:

1. Tallink Siljan lahjakortti Helsinki-Tallinna-Helsinki matka Business-luokassa
2. Upseeriliiton silkkisolmio
3. Latauskaapeli

Onnea voittajille, palkinnot on postitettu voittajille.

JÄSENKYSELYYN VASTASI yli 1600 jäsentämme, kiitos kaikille vastanneille!

Palkintojen arvontaan osallistuneiden kesken arvottiin kolme tuotepalkintoa:

1. Tallink Siljan lahjakortti Helsinki-Tallinna-Helsinki matka Business-luokassa
2. Upseeriliiton silkkisolmio
3. Kupilka-kuksa

Onnea voittajille, palkinnot on postitettu voittajille.

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

2023 MEDIAKORTTI

Maamme johtavaa sotilasalan ammattilehteä julkaisee upseerien akavalainen ammattijärjestö, Upseeriliitto ry.

Puolustusvoimat suorittaa vuositasolla miljardihankintoja, joista päättävät suomalaiset upseerit ja valtionhallinnon virkamiehet. He lukevat Sotilasaikakauslehteä, sotilasalan johtavaa ammattilehteä.

Sotilasaikakauslehti käsittelee puolustusvoimien hankintoja, koulutusta, turvallisuuspolitiikkaa, strategiaa ja ajankohtaisia aiheita.

Varaamalla ilmoitustilaa varmistat yrityksesi näkymisen puolustusvoimien päättäjille.

Varmista näkyvyytesi puolustusvoimien päättäjille

e-mail juha.halminen@mediaosasto.fi
tel. +358 50 5922722

www.upseeriliitto.fi

FF21

Posti Green

COMBITECH

Experts in Digitalizing Defence